

Jó Pajtás

2016. I. 21.

70. évf., 1. szám

Victor Photography

*A hó és a jég szobrászai
Ízes íztelen fűszertörténelem
A könyvbe zárt kincs*

A hetvenedik évfolyam küszöbén

Él a magyar nyelvű gyermeksjajtó ezen a vidéken

Szinte kimondani is jó: lapunk, a Jó Pajtás a hetvenedik évfolyamába lépett. A távolinak tűnő 1947-es év legelején: január 1-jén jelent meg először Pionírújság néven, majd 1958-tól Jópajtásra, később Jó Pajtásra módosult az elnevezésünk. Ha jól számolunk, akkor a 70. évünket jövőre, ilyenkor töltjük be.

Ünnpre ad ez okot, hiszen kevés gyermeklap büszkélkedhet ekkora hagyományal. Kelepelő, Tábortűz, Tücsök, Irka, Hírhozó, Barkóca, Napsugár, Szivárvány, Diákabrak, Génusz, Cimborá, Szemfüles – és sorolhatnánk még a barátságos elnevezésű, Kárpát-medencei gyermek- és diáklapokat, melyek közül alig néhány maradt meg a kilencvenes évek rendszerváltásait,

lőre legalábbis – nem csökken. Szeretnénk még szorosabbra fogni a szálát az iskolákkal, a pedagógusokkal, nem különben a szülőkkel, akik mindenkor nagy szerepet játszottak abban, hogy olvasóvá neveljük az új nemzedéket. Az írott sajtó ugyan veszített a fontosságából, de hatalmas szerepe van a növekvő nemzedékek intellektuális igényességének, olvasáskultúrájának kialakításában, a világ megértésében.

A hetvenedik évfolyamába lépett Jó Pajtás ezek szellemében valamelyest megújított, színesebb köntösben, új rovatokkal gazdagodva, ugyan csökkentett oldalszámmal, de tartalmában mégsem szegényedve jelent meg. Új fejléctet, megfiatalodott küllemet kapott a Jó Pajtás. Azt szerettük

Pionírújságként, Tito elvtárs szellemében kezdődött...

...és Jó Pajtásként folytatódott

háborúit, válságait követően. A mieink: a Mézeskalács és a Jó Pajtás megmaradtak. Megmaradhattak, mert van olvasóközönségük, és van támogatójuk. Mindkettő a Magyar Szó Kft. keretében jelenik meg az MNT őrző-védő szárnyai alatt, miközben jelentős állami támogatásban részesül. De mit érne az igyekezet, ha nem lennének olvasói? Nyilván édeskeveset.

A jubileumot arra szeretnénk felhasználni, hogy magunkra irányítsuk a figyelmet, hogy az eddigieknél is szorosabbra fűzzük a kapcsolatot olvasóinkkal. Mert örömmel tölt el bennünket, hogy az elvándorlás ellenére él a magyar nyelvű gyermeksjajtó ezen a vidéken, sőt biztatónak tartjuk, hogy a lap példányszáma – egye-

volna elérni, hogy formailag is közelebb kerüljünk hozzátok, a XXI. században születettekhez. Épp ezért a tartalom is módosítani kényszerültünk: valamit kihagytunk, valamit becserkészünk, valamit csak rövidebbre fogtunk, reméljük, többségetek igényeinek megfelelően. Az a cél vezérelt bennünket, hogy változatlan áron tetszetősebb, hozzátok közelebb álló gyermekhetilapot adjunk közre, és az továbbra egyenrangúan tájékoztasson, oktasson-neveljen és szórakoztasson. Már a jövő heti számunkban újabb meglepetéssel szolgálunk.

Megjegyzéseiteket, véleményeteket várjuk a jól ismert elérhetőségeinken, ígérjük, megvizsgáljuk azokat.

Nagy Magdolna

Olvass bennünket továbbra is!

Jövő heti számunkban Bácsba látogatunk, a poszteren a Star Wars, azaz a Csillagok háborúja legújabb részének plakátja lesz látható, és a fontos tudnivalók sem maradnak el a filmtörténet egyik legnagyobb dobásának számító darabjáról.

Csajos óda a kedveshez

*Egy új fájl nyitottam neked,
mely minden eltelt nappal teljesebb.
Összegyűjtöttem mindent,
ezzel van tele a merevlemezem.*

*Először a tekinteted tettem bele,
azt a belefeledkezőset.
Azzal hódítottad meg a szívem,
biológia felelés előtt egy tavaszi reggelen.*

*Aztán jött a hangod,
melyre lelkem hárfaként beleremegett.
Ahogy szóltál hozzám,
mikor azt mondtad: „Ez a frizura, bizony remek!”*

*A mosolyodról sok-sok képet találok,
kedvencem az a nyári strandolós.
És beletettem azt a rémes sapkát is,
amelyiken van az a szörnyű télapó.*

*Minden mozdulatod előttem látom,
ahogy leülsz, vagy széleseben futsz.
A labdát rúgod, és üvöltözve örvendezel,
rámnézel, és várom, talán most észreveszel.*

*Zene is van a fájlban, a kedvenc együttesed,
a dalok, melyeket sosem felejték el.
És van ott még megszámlálhatatlan kattintás,
gépelet üzenet és lájkolás.*

*SMS-ek száza,
és a sok-sok „Hogy vagy? Mit csinálsz?”
Dicsérem minden léptedet és tettetted,
mi mást mondhatnék még neked?*

*A fájl, csak úgy mellékesen, mentettem,
hogy senki se foghassa rám, ez bizony a SZERELEM.*

Juhász Orsolya, 7. osztály,

Móra Károly Általános Iskola, Szaján

Kaszás
Nikolett,
8. osztály,
Ivo Andrić
iskola,
Budiszava

A Magyar Országgyűlés és a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat december 18-án közösen szervezte meg a hagyományos Gyermekkarácsonyt, amelyet 1995 óta minden évben megtartanak.

Több mint nyolcszáz gyermek érkezett az Országházba 44 településről, és a magyarok lakta területeiről. Az idén Vajdaságból összesen húszan érkeztek, még hozzá Óbecséről, valamennyien a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör táncosai.

Az eseményről az MTV is beszámolt, s láthattuk, hogy *Kövér László*, az Országgyűlés elnöke, valamint *Edvi Péter*, a Nemzetközi gyermekmentő Szolgálat elnöke a parlament főlépcsőjénél kialakított színpadon fogadta őket. Az országgyűlés elnöke jelképesen átadta az Országház kulcsát a gyerekeknek.

„Átvettem a hatalmat, első parancsom: étel, ital, kakaó legyen, és hozzá tánc és játékok” – adta az utasítást a Kárpátaljáról érkezett új házelnök.

– Az ünnepi műsor után a diákok megismerkedtek az Országház nevezetességeivel, játszhattak a Csodák Palotája kiköltöztetett játékaival, kézműves foglalkozásokon vehettek részt, és neves sportolókkal, zenészekkel találkozhattak, de luftballon-hajtogatás, idegenvezetéssel egybekötött országházi séta, népi játékok is színesítették a programot. Boldogan, tele élményekkel és sok-sok ajándékkal távoztak a gyermekek az országházból – számolt be lapunknak **Ricz Róbert**, a kultúrkör elnöke.

– Valójában Kiss Igor, az óbecsei Magyar Ifjúsági Akció Polgári Egyesület nevű civil szervezet elnöke kapta Budapestről a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálattól a meghívást. Először 2010-ben mentünk Budapestre, a Gyermekkarácsonyra. Voltunk 2011-ben is, aztán az óbecsei Kiskomáromi Zsombort (aki házelnök is volt) hívták. Azóta is tartjuk a kapcsolatot a Nemzetközi Gyermekmentő szolgálattal – mesélte **Nagy Klára**, a kultúrkör titkára.

Hogy milyen élményekkel jöttek haza, elmeséli **Kocsis Ádám**, a Sever Đurkić iskola ötödikese, és **Deák Evelin**, **Koncz Antónió**, **Kádas Anna** és **Varnyú Viola**, a Petőfi Sándor iskola harmadikosai.

Toncsi a Petrence néptáncsoport tagja, ezért mehetett Budapestre. Hogy milyen élményekkel tért haza, most elmondja:

Étel, ital, kakaó legyen!

Egy napig a gyerekeké volt a magyar Országház kulcsa

– Láttam a koronát, az országalmát, a jogart. Egyszóval gyönyörű az Országház, minden aranytól csillog. S a csillár! A csillárban 120 égő világít, s azt is mesélte a vezetők, hogyan cserélik ki, ha kiég. Lehetett kérdezni. Engem minden érdekelt: hány éves az Országház, miért érde a kereszt a koronán. Megtudtam, hogy amikor beletették a koronát egy ládába, hogy megmenekítsék, nem jól tették rá a ládára a tejet, s mikor lecsukták, ráütődött a keresztre, akkor ferdült el.

Viola a Csodák Palotájától volt elragadtatva. – Régi díszekkel van feldíszítve – emlékezik vissza Viola –, meg a vezetők megmutatta Mátyás király és Szent István szobrát. Játsszani is lehetett, de igazán bonyolult játékok is voltak... Nekem nagy élmény volt ott lenni.

Annának a kézműves foglalkozások is tetszettek.

– Lehetett arcot festeni, gyurmázni, gyertyatartót, angyalokat készíteni. Volt egy vezetők, aki segített. Én gyurmából dísz készítettem. Jól megvendégelték bennünket, tetszett a gombás spagetti.

Evelin is jól érezte magát, sok-sok élménnyel tért haza.

– Én is néptáncos vagyok – meséli Evelin –, a Petrence néptáncsoportban táncolok. Nekem nagyon tetszett ott, minden csillogott. Hogy ne vesszünk el, mindannyian zöld sapkát kaptunk, melyet haza is hozhattunk. Nagyon tetszik Budapest, a világ legszebb városa.

– Nagyon jól éreztem magamat Budapesten – mondja Ádám –, én is a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör néptáncsoportjának tagja vagyok, azért lehettem ott. Egyforma sapkát kaptunk mindannyian, s a parlamentben a koronaőrök aláírtak. Megismerkedtünk Kövér Lászlóval is. Nekem azért a három nap alatt legjobban Csajkovszkij A diótörő című meseballetje tetszett, melyet az Operaházban néztünk meg. Persze az ajándékoknak is megörültem: az MKB feliratú hátitáskában lévő sok könyvnek, csokoládénak, s egy másik táskának is, s benne lévő plüssállatnak, és a sok szaloncukornak, almának és mandarinak.

Koncz Erzsébet
Fotó: Ricz Róbert

Ha a múltunkra vagyunk kíváncsiak, menjünk múzeumba!

Kulturális, történelmi örökségünk egyik legnagyobb tárháza a Vajdasági Múzeum, ahol magyar nyelvű kalauzolásra is lehetőség van

– Az őskortól kezdve a közelmúltig Vajdaság történetéről igen sok mindent megtudhattunk a Vajdasági Múzeumban. Érdekes, hogy nemcsak Egyiptomban, hanem a Vajdaságban is vannak piramisok – újságolták tágra nyílt szemű gyerekek, akik Vajdaság déli részeivel ismerkedve Újvidék nevezetességeit is megtekintették kirándulásuk során.

Tudod-e?

A Vajdasági Múzeum kiállított tárgyai által térségünk mintegy 8000 éves múltjával ismerkedhetünk meg. Körülbelül 3000 négyzetméternyi felületen több ezer tárgy mutatja a térség fejlődését. A múzeumban régészeti, történelmi és kultúrtörténeti, valamint néprajzi vonatkozású tárgyakat állítottak ki. Az állandó kiállítás másik része a XIX. századtól a XX. század derekáiig mutatja meg az emberi értékeket.

A múzeum emellett más tevékenységeket is folytat: kiállításokat szervez, kutat, és a gyerekeknek is teret enged: különféle foglalkozásokat szerveznek, gyermekeket alakítottak ki a bejáratban, rendezvényekre invitálják a legfiatalabbaknak, hogy idejekorán megbarátkozzanak az effajta intézményekkel.

Nem emlékszem már, honnan érkezett a csoport, melynek igen szókimondó tagjai is voltak. A gondolatot azonban megjegyeztem. Már csak azért is, mert a vajdasági gyerekek zöme ritkán jut el a múzeumokba, és ha mégis, akkor rádöbbenhet: valóban érdekes és értékes egy intézmény a múzeum.

Vajdaság nagyobb városaiban vannak múzeumok, a kisebb településeken inkább tájházakat rendeznek be, melyek egyfajta helytörténeti gyűjteménnyel érnek fel. Megmutatják, hogyan éltek ott egykoron az emberek.

Vajdaság jelentős múzeumai

- Városi Múzeum, Szabadka
- Zombori Városi Múzeum
- Zentai Városi Múzeum
- Városi Múzeum, Óbecse
- Nagybecskerekai Népmúzeum
- Topolyai Múzeum
- Újvidék Város Múzeuma
- Vajdasági Múzeum, Újvidék
- Vajdasági Színházmúzeum, Újvidék
- Városi Múzeum, Versec

Az újvidéki Duna utca legszebb épülete a Vajdasági Múzeumé

És mit rejtegetnek a nagy múzeumok, mint az újvidéki Duna utca talán legpompásabb épületében székelő Vajdasági Múzeum? Miért érdemes odalátogatni? Egyáltalán mire jó a múzeum? – szegeztük a kérdéseket **Ózer Agnesnek**, a Vajdasági Múzeum igazgatónőjének. Roppant egyszerűen válaszolt: azért, hogy megismerjük a múltunkat.

Tőle tudtuk meg azt is, a Vajdasági Múzeum alapjait tulajdonképpen Budapesten fektették le az 1800-as évek első felében. Thököly Száva adományából létrehozta egy szerb gyűjteményt, amely a Matica srpska keretein belül működött. Ennek a gyűjteménynek az volt a célja, hogy „olyan régiségeket és jelentős tárgyakat őrizzen meg, amely az akkori magyarországi szerb kisebbség életét tükrözi vissza. Ebből a

gyűjteményből alakult meg 1933-ban a Matica srpska Múzeuma, majd 1947. május 30-án, Vajdaság Autonóm Tartomány határozata alapján a tartomány múzeuma, a Vajdasági Múzeum, azzal a célkitűzéssel, hogy bemutassa a Vajdaság területén élő nemzetek és nemzeti kisebbségek történetét. Ez a múzeum napjainkban is a Vajdaság területén lévő múzeumok, képtárak és közgyűjtemények törzsmúzeumaként működik. A Vajdasági Múzeum komplex típusú múzeumként működött, amelynek régészeti, néprajzi, történeti, képzőművészeti, állattani, botanikai, földtani, őskortani és ásványgyűjteménye is volt. 1992-ben alakult át Vajdasági Múzeummá, és azon ritka intézmények közé tartozik, amelynek állandó kiállítása is van.

Nagy Magdolna

Itt lépünk be a múzeumon belüli Gyermekmúzeumba...

A cserkészek továbbadták a lángot

Már december legelején elkezdődött a készülődés, amikor is megleptük a plébánosunkat egy aprócska ezüsfenyővel. Minden dísz, amely a fára került, saját kezűleg készítettünk. A gömböket vagy körömlakkal, vagy üvegfestékkel alakítottuk kedvünk szerint. Az meglepetés és az öröm nem maradt el. Kihagyhatatlan programnak találtuk a cipős doboz akciót, amelyből szintén kivettük a részünket. Különféle ruhákkal, tisztálkodó szerekkel és csokoládéval töltöttük meg a dobozt. December 20-án Muzslyára utaztunk. Az idén itt vettük át a betlehemi békelángot. Az első állomás a Mária neve templom volt, ahol szentmisén vettünk részt. A mise végeztével ünnepélyesen átvettük a lángot. Később megébédeltünk és játszottunk. Aki akart, cserkészfocizhatott, mások pedig a forgószínpadnál játszottak, mint ahogyan én is. Kis csoportokra lettünk osztva, és különböző remek játékokat ismertünk meg. Majd ellátogattunk az araci puszta templomhoz, körüljártuk az épületet, és a betlehemi lánggal gyertyát gyűjtöttünk. Ezután tovább indultunk felfedezni az óbcesei Than Emlékház fizikai, matematikai és természeti csodáit. A napunk gyorsan és nagyszerű élményekkel telt. Csantavéren négy napon át őrizték a lángunkat, majd következett az éjféλι mise. A cserkészeinkkel és a lánggal a mise kezdete előtt odaértünk. Bementünk a templomba.

Kiosztották nekünk a gyertyákat. Szép lassan elmagyarázták a bevonulás menetét. Mire mindenki megértette, felcsendült Borbély Jácint éneke, közben az oltárig értünk. Hittanosaink a padok mentén vonultak kis elemlámpákkal. Mi, cserkészek a békelánggal kettős sorban haladtunk a két gyerekoszlop között. Ezzel az elhelyezkedéssel szeretnénk volna jelképezni, hogy az igazi fény erősebb, szebb és értékesebb a „műfénynél”. Elhelyezkedtünk mindannyian, és kezdődött a lángátadás. A sor végén álló meggyújtotta gyertyáját a viharlámpában őrzött lángról. Ő átsétált a vele szemben levőhöz, meggyújtotta a gyertyáját, és az is továbbadta, cikkcikkban haladva. Látványos volt. Végül eljutott a láng az oltárhoz, és meggyújtották az oltáron levő gyertyákat. A mi szerepünk itt véget is ért. Visszasétáltunk a főbejárathoz, ott magunkra vettük a kabátunkat, mivel a legtöbben cserkészegyenruhában voltunk. Természetesen mi is részt vettünk a szentmisén, ahol a csantavérierk társaságában ünnepeltük Jézus születését.

Címoldalunk az óbcesei Than Emlékházban készült, ahol a csantavéri cserkészeket is sok rejtély várta.

Anitics Szuzanna,

Nefelejcs őr, 16. sz. Szilágyi Erzsébet cserkészcsapat, Csantavér

Ajtót nyitottunk az ünnepnek

Szép műsorral köszöntötték az óbcesei Szpetőfi Sándor iskola diákjai a karácsonyt, melyet a Szpetőfi Sándor Magyar Kultúrkör színháztermében tartottak meg néhány nappal a nagy keresztény ünnep, a karácsony előtt. Zsúfolásig megtelt a nagyterem. A diákok táncoltak, énekeltek, alkalmi verseket adtak elő. A karácsonyhoz kötődő magyar népszokásokkal tették megihettebbé a műsort: tetszett a Mikulásról szóló, a Luca napjához fűződő jelenet, a betlehemezés...

Szűcs Budai Engelbert magyartanár, az iskola igazgatója is köszöntötte az ünnepre várókat, és idézett József Attila Tél című verséből. A fellépő tanulók a színpadon vették át ajándékukat, egy-egy mézeskalács szívet, majd közösen elénekelték a Kiskarácsony, nagykarácsony című dalt.

Koncz Erzsébet

Ismerkedés a tudománnyal

Iskolánk, a nagyikindai Fejős Klára iskola részt vett a Tudás tárháza elnevezésű projektumban, melynek keretén belül játékos módon ismerkedhettünk a tudományokkal. Matematikából, fizikából és rajzból az aranyfém szabályait hozták diákközelségbe, elkészítettük a Hamupipőke és a hét törpe című mese részletének bábjáték változatát, a hetedikesek és nyolcadikosok szappant készítették, végül pedig egy kvíz is volt, amelyen a község általános iskoláinak csapatai mérhették össze tudásukat általános műveltségéből. A projektum keretén belül december 4-én elutaztunk Belgrádba a Tudományok vásárára, ahol biológusok, nyombiztosítók, felfedezők lehettünk, és még sok más szerepben is kipróbálhattuk magunkat. A zárórendezvény december 10-én volt az iskolánk előcsarnokában, ahol kiállítottunk minden általunk készített tárgyat, és a fényképeket, amelyek megőrizték az összes tevékenységünket. Nagyon érdekes és tanulságos volt ilyen kötetlen, szórakoztató formában tanulni.

Hova tovább nyolcadikosok?

Nyolcadikosok számára nincs pihenés. Nemcsak a záróvizsgára történő felkészülés foglalja le őket, hanem a pályaválasztás is, hiszen dönteniük kell, hova tovább. Nyolcadikosaink ellátogattak a helyi levéltárba, ahol megismerkedhettek a dokumentumok őrzésével és a történelmi kutatómunkával. A helyi szappankészítőnél láthatták, hogyan készül szappan a kecsketejből. Jártak a nyomdában is, ahol a nyomdászat rejtjeibe avatták be őket, és végül ellátogattak egy bőrdíszműves műhelybe is, ahol láthatták, hogyan készülnek az övek, táskák, pénztárcák és más dísz tárgyak.

Megkezdődött a középiskolák bemutatkozása is. A zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium képviselői jártak nálunk. Rendhagyó módon mutatkoztak be. Az eddig megszokott prezentáció bemutatása mellett érdekes kémiai kísérleteket láthattak a hatodikos, hetedik és nyolcadikos tanulók. Mindenki tátott szájjal figyelte a különböző tüzes kísérleteket. A bemutatkozást a drón repülése zárta. A gimnázium téli táborát is szervez, melyre több tanuló is jelentkezett.

Hajnal Blanka, 5. osztály,
Fejős Klára iskola, Nagyikinda

Ízes-íztelen fűszertörténelem

A Tantárgyháló két temerini győztese

Az Új Kép Módszertani Központ december első felében rendezte meg a Tantárgyháló elnevezésű versenyét Szabadkán. A temerini Kókai Imre Általános Iskola két nyolcadikos tanulója: Szabó Zsuzsanna és Molnár Heléna első díjjal tértek haza a vajdasági szintű megmérettetésről.

A verseny háromfordulós volt, az ötletterv után munkát írtak a kiválasztott témáról, majd be kellett mutatniuk és megvédeniük azt. A verseny lényege, hogy több szakterület szempontjából vizsgáljanak meg egy-egy témát. A lányok a biológiát fűzték a történelemhez, földrajzhoz, matematikához és a gasztronómiához. Munkájuk címe: Ízes-íztelen fűszertörténelem. Kutatásuk témája a távoli fűszerek felfedezése volt az ókorban, majd beépülésük a magyar konyhaművészetbe. A fűszernövények ismertetése mellett felmérést végeztek a társaik fűszerfogyasztásáról, valamint arról, hogy mennyit tudnak e fűszerek egészségre gyakorolt gyógyhatásáról. Bár a diákok meglepően tájékozottak a fűszerek hatásaival kapcsolatban, tudatos fűszerhasználattal sokat lehetne javítani az emberek életminőségén és egészségén. Felkészítő tanárunk Zelenka Angéla biológia-tanár volt.

Beszámolójuk tartalma és eredeti előadásmódjuk elnyerte a zsűri tetszését.

A kép a díjátadás után készült Szabadkán a Magyar Házban. Balról: Molnár Heléna, Zelenka Angéla tanár és Szabó Zsuzsanna látható

Díjat hozott a dinoszaurusz

Január elején megkezdődött a munka a szabadkai EmArt Képzőművészeti Műhelyben, ahol a munkát egy év eleji örömhír szakította meg. Senki sem haragudott érte, a műhely pedig kiemelt dicsőséget Dudás Edvin negyedikes

tanulóknak sokan gratuláltak, ugyanis egy Koreában meghirdetett nemzetközi képzőművészeti pályázaton aranyérem érdemelt ki alkotásával, a műhely pedig kiemelt dicsőséget részesült a minőségi munkákért. Sok sikert kívánunk a kis képzőművészeknek az idei évben is.

Hóesés

Itt a tél. Közeledik a kalendáriumi év vége, mely újra elröppent a sok szép és kevésbé szép történeteivel.

Az ablakom előtt ülve kifelé bámulok. A táj szürke, a fák ágai kopaszon merednek az ég felé, és mint láthatatlan festők ecsetei, ide-oda hajladoznak a szélben. A hideg miatt az emberek meleg kabátba burkolózva, sietve mennek végig az utcákon, csak a fejükkel biccentenek köszönésképpen. A szomszédos házak kéményéből vastagon hömpölyög a füst.

Ahogy figyelem a füst gomolygását, megpillantom, ahogy szállingóznak az első hópelyhek. Tekintetemen végigkísérem az egyik útját. Ahogy földet ér, egy kicsit fehérlik, majd elolvad. Ez rövid életű volt, de jönnek utána a többiek, mind gyorsabban és gyorsabban. Nemsokára a hópelyhek milliói özönlenek az égből, már olyan sűrűn, hogy alig lehet átlátni a túlsó oldalra. A hótakaró bundába öltözteti az utcákat, a fákat, a háztetőket. A szomorú tájkép vidám lett, ahogy kifehéredett. Hamarosan megjelennek a hó legnagyobb kedvelői, a gyerekek. Vidáman ugrándoznak ide-oda, míg a hó csikorog a talpuk alatt, a hideg meg kipirosítja az arcukat.

A látvány hatására én is kabátot veszek magamra, és kiszaladok élvezni a tél gyönyöreit.

Francuszi Matija, 7. osztály, Fejős Klára iskola, Nagyikinda

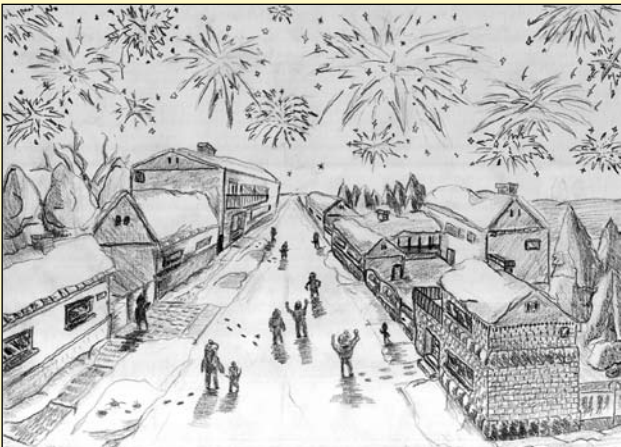
Téli élményem

A téli szünet december 23-án kezdődött. Már nagyon várom az ünnepeket, hogy legyen időm pihenni és szórakozni. December 24-én van szenteste. Délután elmegyünk a templomba, a gyerekek verselnek, azután pedig csomagozás van.

Tavaly ezután hazatértünk, majd megvacsoráztunk, és a barátaimmal elindultunk kántálni. Nagyon jól éreztem magam, sok édességet, gyümölcsöt, csokoládét és pénzt is kaptunk. Másnap karácsony volt. A fa alatt ajándék várt bennünket. Számomra nagyon jó volt az a nap. A téli szünetben sokszor találkoztam a barátnőimmel, jókat beszélgettünk, és sokat sétáltunk Piros utcáin. Hamarosan eljött az újévezés is. Apukám nem volt itthon, ezért a testvéremmel és az anyukámmal együtt töltöttük ezt az ünnepet. Vacsora után tévéztünk, és éjfélkor kimentünk a petárdázni és megnézni a tűzijátékokat. Másnap reggel nagyon sokáig aludtunk. Sajnos pár nap múlva megbetegedtem. Nem örültem, hogy a szünetben lettem beteg, mert így nem mehettem moziba és korcsolyázni. Nagyon szomorú voltam emiatt. A szünet végére jobban lettem, és az utolsó napon már kóruspróbára is mentem. Aznap megtudtam, hogy az osztálytársam egy táborban megsérült, ezért nem jön iskolába.

Januárban kezdődik a második félév. Nem várom a második félév kezdetét, de így legalább találkozhatok újra a barátnőimmel. Már nagyon várom a tavaszi szünetet.

Kovács Szilvia, 8. osztály, Szent Száva iskola, Piros

Az illusztrációt Gara Olivér, az újjvidéki

Bogdan Šuput Formatervezői Középiskola másodikosaként készítette

Kedves Pajtások!

Kissé megváltozott lapunk, ám a Rügyfakadás egy biztos, kihagyhatatlan pontja maradt, és maradni is fog. Tudom, néha nincs kedvetek ahhoz, hogy mások fogalmazásaival foglalkozzatok, de ha időt szakítotok rá, nem bánjátok meg. Már csak azért sem, mert tanulhattok szinte mindegyikből. Reméljük, ebben a félévben is sok jó munka születik, és a legsikeresebbeket megosztjátok velünk, a vajdasági olvasótáborral.

Huszonegyedik századi mese

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy család. Ezt a családot kiber-családnak hívták.

Egyszer az apát hívták a munkahelyéről. Üzleti útra kellett mennie. Maga elé hívatta három fiát.

– Mit hozzak hazafelé? – kérdezte.

A legidősebb válaszolt elsőként:

– Én, apám, a legújabb számítógépet kérem!

Erre már a középső is bátran hozakodott elő a kívánságával:

– Én egy okostelefont kérek!

Utána a legkisebb felelt az apjuknak:

– Én csak egy doboz színes ceruzát kérek!

Csodálkozott is az apa, hogy a másik kettő milyen drága dolgot kért, a legkisebb pedig csak egy doboz ceruzát, és megkérdezte, hogy mire kell neki a ceruza.

– Tetszik egy lány az osztályból, és neki szeretnék egy rajzot készíteni – felelte a fiú.

Az apa el is végezte a munkáját, és meg is kapta a fizetését. Megvette a számítógépet, a telefont és a ceruzákat. Odaadta a három fiának az ajándékokat.

A legkisebb rögtön rajzolásba fogott. Másnap odaadta a lánynak a rajzot, és attól a pillanattól kezdve többek voltak egymásnak, mint barátok.

Az apa rájött, hogy nem az számít, milyen sok pénzbe kerül az a dolog, amit szívből adunk valakinek.

Szikora Márk, 4. osztály, Majsai úti iskola, Szabadka

Osztálytársam

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy hatodik osztályos kislány vagy nagylány, kinek hogy tetszik. Ez a lány írt egyszer egy fogalmazást. A címe Osztálytársam. Szenvedett vele, mit írjon, hogy is kezdje, még a testvérel is összeveszték kicsit, mert ő írta volna a házi feladatát, a nővére pedig zenét szeretett volna hallgatni. Mindegy is, ne húzzuk tovább az időt, vágjunk a közepébe! A leányzó így írta le a fogalmazását!

Én most az osztálytársamról fogok írni. Ő vicces, jókedvű lány. Neve Anna, a teljes nevét nem mondhatom el, mert az nem publikus. Nem kértem rá tőle engedélyt. De azt azért még elmondhatom, hogy hosszú, barna haja van, zöldes-barnás színű szeme, 154 centiméter magas. Szereti a biológiát, a magyart, a rajzot. Amivel nincs kibékülve, az a matek, a fizika és a földrajz, de azért azt is megtanulja, csak nem a kedvencei. Vele ülök történelemórán. Annuska jó fogalmazásokat ír. Képzeltétek, még fogalmazásíró versenyen is volt. Van neki egy húga, akit Majának és egy öccse, akit pedig Borisnak hívnak. Annuska mostanában nagymamát játszik, azt nem tudom, hogy honnan jött ez az ötlet, de vicces. Mivel öreg, játékból ezért azt mondta:

– Holnapra leírom, hogy ki mit kap a vagyonomból! Jó?

– Rendben! – feleltük kórusban.

– Ki mit szeretne? – kérdezte.

– Én az autót! – szólt a távolból egy hang.

Azóta sem tudom, hogy mi van az örökséggel, de mindegy is. Anna éljen még jó sokáig.

Szerintem Annuska kedves, okos, ügyes, szolid, segítőkész, de persze, még sok jó tulajdonsága van.

A lány így fejezte be a dolgozatát, remélem, tetszett nektek.

Péter Aliz, 6. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Szerencsétlenül jártam

Egyszer, még régebben balesetem volt. Barátokkal játszottam, és ráes-
tem egy vasra.

Bevörösödött a hasam. Csongor megkérdezett:

– Tamás, jól vagy?

– Nem! Nem vagyok jól! Nem kapok levegőt!

– Kihívjuk anyukádat?

– Hívjátok, de azonnal!

Csongi, Adri és Erik befutottak a házukba, hogy kihívják anyámat.
Jött is.

– Tomi jól vagy? – szólt hozzám anya aggódva.

– Nem vagyok túl jól! – feleltem.

– Bemennyünk az orvoshoz?

– Menjünk, de gyorsan!

Mikor ezt kimondtam, elkezdtem sírni. Elmentünk az egészségháza,
és tápvizet kaptam a levegőhiány miatt.

Nagyobb baj nem történt, de ez emlékezetes nap marad a számomra.

Molnár Tamás, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Akit a legjobban szeretek

Nálam ez természetes dolog, hogy a testvéremet szeretem a legjobban.
Persze anyut és aput is nagyon szeretem, de szerintem egy testvért lehet a
legjobban szeretni.

A testvéremmel nagyon jó a viszonyunk. Mi mindent elmondunk egy-
másnak, olyan dolgokat is, amiket senki más nem tud rajtunk kívül.

Elég sűrűn piszkáljuk egymást, és lehet, ha ezt valaki végignézi, az azt
hiszi, hogy nem szeretjük egymást, pedig ezt csak testvéri szeretetből csi-
náljuk. Persze van olyan is, amikor veszekszünk, de mindig kibékülünk. A
leghosszabb veszekedésünk hét napig tartott, bár az elég hosszú és durva
hét nap volt. Vagy nem szóltunk egymáshoz, vagy pedig az egyikünk dur-
ván szólt, a másik ütött. Szerencsére észhez térített minket az, amikor anyu
elmesélte, hogy ők milyen rossz viszonyban voltak a testvéreivel, és nagy
mázlink volt, hogy nem akartuk a saját bőrünkön megtapasztalni, milyen
is ez. Valójában csak ez az egy ilyen veszekedésünk volt.

Őszintén szólva én elég sokat köszönhetek a testvéremnek. Régen na-
gyon sokat játszottunk iskolásat, szóval én három évvel előrébb voltam a
tananyaggal. Ugyanígy zeneileg is. Legalább annyit tanított a testvérem
zongorázni, mint a zongoratanárnóm. Most viszont, hogy már gitározok,
én tanítom őt ezen a hangszeren játszani.

Ez a sok év után egyre jobban szeretjük egymást, nem akarunk még
egy olyan veszekedést, mint amilyen már volt, hisz akkor megszűnne ez a
csodás érzés, amit úgy hívnak, hogy testvéri szeretet.

Jerasz Kornél, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Márkus Léna, 4. osztály, Jovan Mikić iskola, Szabadka

Napközi

Interjúmban az Ady Endre Kísérleti Általános Iskola egyik kedves
tanító nénijével beszélgettem, akit mellesleg nagyon jól ismerek és
tisztelek. Szilágyi Ildikó tanító néni az új munkaköréről, feladatairól
faggattam.

– Milyen érzés a zenetanítás után ismét a kicsi gyerekekkel foglalkoz-
ni?

– Jó érzés, már nagyon vártam, hogy ismét az alsós diákokat taníthas-
sam.

– A napközibe, ahol most vagy, minden alsós tagozatos diák járhat?

– Nem, csak az első és második osztályos gyerekek járhatnak a nap-
közibe.

– Hogyan telik egy napotok?

– A gyerekeknek beosztom minden napját. Külön beosztást dolgoz-
tunk ki a tanulásra, játékra, beszélgetésre és a kreatív műhelymunkára.
Közben uzsonnáznak, ebédelnek, és utána mennek a tanítási órákra vagy
haza, attól függ, hogy éppen melyik váltásba járnak.

– Sok tanuló van?

– Az év elején egy tanulóval indítottuk a napközit, de azóta már gyara-
podtunk. Még nem vagyunk sokan, de azok a gyerekek, akik oda járnak,
nagyon jól érzik magukat.

– Szót fogadnak a gyerekek, szigorú vagy velük?

– A kicsi gyerekeket még könnyebb formálni, irányítani, de nincs velük
gond, szót fogadnak. Néha szigorú vagyok velük, mert nekik még meg kell
tanulni, hogy mit szabad és mit nem.

– Szereted a munkád?

– Igen, szeretem. Manapság nagyon megváltozott a világ, és a gyerekek
is mások. Nincs könnyű feladata egy tanárnak, tanítónak, de nagyon jó
érezés, amikor a diákok meghálálják, megbecsülik, amit tanítunk, átadunk
nekik.

– Köszönöm szépen a beszélgetést. További sok sikert kívánok!

Hodolik Enikő, 7. osztály, Ady Endre iskola, Kishegyes

Bevallom, én vagyok Shakespeare

A Globe színház új igazgatója William Shakespeare! – olvasható a színház
kapujára kifüggesztett plakáton.

Körbeültek a színészek és sugdolózva kérdezték egymástól, milyen
ember lehet, vajon hogy néz ki. Közben én is odaértem, és hallottam eze-
ket a kérdéseket. Ekkor támadt egy jó ötletem. Beolvadtam közéjük, mint
színésztársuk, hogy én is lássam ezt a világot, ne csak kívülről szemlélve
irányítsam. Úgysem ismernek, megtehetem. Jelentkeztem az irodának ki-
nevezett kis szobában a rendezőnél, aki csodálkozva nézett rám.

– Olyan ismerős vagy nekem! – mondta.

– Ugyan már! Biztos csak valakire hasonlítok – feleltem.

Szerencsére nem ismert meg. Az első próbákon megismerkedtem
a társaimmal. Gyorsan befogadtak. Főleg, mikor mondtam, hogy ismerem
az új igazgatót. Persze nem árultam el nekik, hogy én vagyok az. Mindennap
bejártam a próbákra, keményen dolgoztunk. Tűzött a fejünkre a nap, mert a
színház nyitott téren volt. A környezet viszontagságait könnyebb volt a
közösségünkben elviselni. Családi volt a légkör. Egyre jobban furdalt mindenkit
a kíváncsiság, hogy vajon ki lehet az a titokzatos igazgató? Soha senki nem látta,
és nem is hallott róla. Azt sem tudják, hogy létezik-e. Az egyik próbán jött a hír,
hogy az előadás után be fog mutatkozni az igazgató. Mindenki lábba jött.
Elkezdődött a sutyorlás, én pedig jót mosolyogtam magamban. Beesteledett,
megérkezett a közönség, mi pedig gyermekien izgulva vártuk, hogy szóljon
a rendező: kezdetük. Gyorsan elszállt az idő. Nagy sikert aratott az elő-
adásunk. Mindenki állva tapsolt. Mikor mindez lejárt, következett a nagy
leleplezés: az enyém. A rendező megkérte az igazgató urat, hogy fáradjon
ki a színházra. Én pedig akkor kiléptem a színészek közül, és csak annyit
mondtam:

– Bevallom, én vagyok Shakespeare!

Ladányi Klementina, 7. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

MOBIL

Növekvőben a vírus veszély

hogy az Android esetében nem a Google, hanem a telefonyártók adják ki a frissítést egy-egy adott telefontípushoz, ami lassan megy, valamint az új frissítések sokszor nem elérhetőek a régebbi készülékekhez.

A G Data úgy véli, hogy az androidos készülékek az idén három fő problémával szembeüthetnek: egyrészt a nem megbízható forrásból vásárolt készülékeken már előre telepített kártevő bújhat meg, továbbá növekedni fog azon kártevők száma, amelyek az azonos felhasználóhoz tartozó windows-os gépet és androidos telefont egyszerre fertőzik meg, és mivel egyre több eszköz épül a Google operációs rendszerére, növekedni fognak az egyes biztonsági részekhez kapcsolódó kockázatok is. (MTI)

Tavaly 50 százalékkal több androidos kártevőt regisztrált a G Data német vírusvédelmi cég, mint 2014-ben, az idén pedig további növekedés várható. Az összegzés szerint az androidos telefonok és táblagépek 80 százalékán biztonsági réseket tartalmazó, elavult operációs rendszer található, pedig a talált kártevők alapján szükség lenne a verziók folyamatos frissítésére.

A biztonsági cég szerint az egyik legnagyobb probléma,

AUTÓ

Jócskán javításra szorul még a Google járművezető nélküli autója

A Google nyilvánosságra hozott egy friss jelentést, amely a gépjárművezető nélküli autók rendszerének legfrissebb tesztelési eredményeiről szól. 2015 őszén kéthónapos időszakban összesen 424.331 mérföldet, azaz csaknem 700 ezer kilométert tettek meg a tesztautók Amerikában. Ez idő alatt összesen 272 technikai problémát jegyeztek fel, ezek között hardveres és szoftveres eset egyaránt volt. Csak tizenháromszor fordult elő az, hogy a sofőrnek át kellett vennie az irányítást, mert olyan veszélyhelyzet állt elő, amit a robotpilóta magától nem tudott kezelni.

A Google egyelőre Carlos Gosh, a Renault-Nissan elnökének véleményét osztja, aki szerint

2025 előtt nem fogunk látni valódi, teljesen önvezető autókat az utakon. Ezzel szemben a Tesla vezére, Elon Musk kitart amellett, hogy ők lesznek a világon az elsők, akik ilyen járművet dobnak a piacra, már két-három év múlva.

Sok javításra szorul még a Google önirányítású autója

CSILLAGÁSZAT

Évente 1500 kozmikus szikla suhan el a Föld mellett

Az aszteroidavadászat nem játék – naponta száguldanak el a bolygónk mellett olyan különböző méretű meteoroidok, amelyek létezéséről nincs is tudomásunk. A nagyobb kozmikus sziklák között akadnak olyanok, amelyek vészes közelségben suhannak el a Föld mellett, és ha egy kicsit is közelebb jönnének, komoly veszélyt jelenthetnének.

A mai napig a kutatók több mint 13.500 földközeli objektumot fedeztek fel, ennek 95%-át a NASA által szponzorált vizsgálatok alatt regisztrálták. Átlagban évente 1500 ilyen objektumot (Near-Earth Objects, földközeli objektum, NEO) találnak. Az idén január elején a NASA egy ügynökséget hozott létre, mely földközeli aszteroidákat keres,

és stratégiát/tervet dolgoz ki az esetleges becsapódásuk kivédésére. Bár hajlamosak vagyunk a sci-fi filmek sajátosságai szerint elképzelni az esetleges aszteroidabecsapódás által okozott katasztrófát; a kutatók figyelmeztetnek: a veszélyt nem szabad lebecsülni. (Origo.hu)

Az ügysztyál legfontosabb célja a Föld megmentése a veszélyes aszteroidáktól

FIZIKA

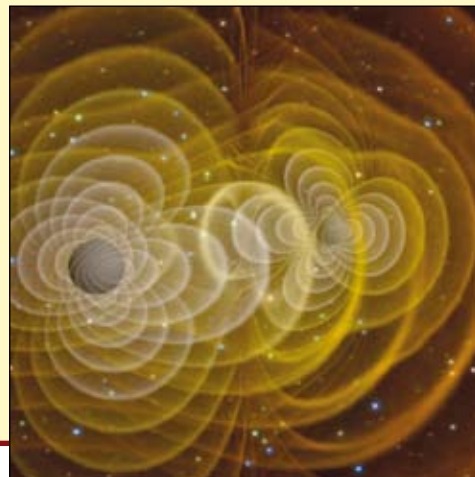
Mik is azok a gravitációs hullámok?

Albert Einstein épp száz éve, 1916-ban jósolta meg a téridő görbületének hullámszerűen terjedő megváltozását, de eddig még nem sikerült kimutatni a gravitációs hullámokat.

Az elméletek szerint a gravitációs hullámok nagy tömegű égitestek mozgásakor keletkeznek, és energiát szállítanak el a forrástól. Gravitációs hullámokat bocsáthatnak ki a szupernóva-robbanások, miközben egy csillag magja neutroncsillaggá vagy fekete lyukká omlik össze.

Fehér törpék, neutroncsillagok és fekete lyukak ütközése és összeolvadása is keltheti ezeket, de létezhetnek az ősrobbanás utáni pillanatokból származó gravitációs hullámok is.

Egy ismert amerikai elméleti fizikus Twitter-bejegyzése szerint: végre sikerült detektálni a gravitációs hullámokat. Bár az érintett kutatók óvatosságra és türelemre intenek, ha igaznak bizonyul az információ, akkor az a fizika egyik legfontosabb felfedezése lesz az utóbbi időben.

Két, egymás körül keringő fekete lyuk által keltett gravitációs hullámok 3D-s modellje

Sós, sósabb, legsósabb

Miért, mitől, mennyire sós a víz? – Érdekes kérdések, melyeken nem is gondolkozunk – Belső poszterünkön már találtál a témába vágó képeket, itt azonban folytatjuk a témát

Tévedés azt gondolni, hogy az „édes” vizek, folyók, tavak nem tartalmaznak sót. Még az esővízben is találunk sót – jelentős mennyiségű szennyezőanyag mellett –, amelyet a víz a légkörből „mos ki”. Az esővíz átszivárog a talajon, a kőzeteken, és számos ásványi anyagot old ki belőlük. A megtisztított vízből azonban kis koncentrációja miatt ekkor még nem érezzük ki a sót. A kioldott ásványi anyagokat tartalmazó víz jelentős része előbb-utóbb egy patakba, folyóba, később egy tóba vagy az óceánba kerül. A naponta az óceánba kerülő kioldott ásványi anyag csak töredéke az óceán teljes sótartalmának.

Tudod-e?

Az óceánok 96,5 százalékban tartalmaznak tiszta vizet. A maradék 3,5 százalékot 75 elem teszi ki. A tengerek sótartalmáért 99 százalékban hat elem felelős: ezek a klór, nátrium, kén, magnézium, kalcium és kálium. A sósság leginkább a nátrium-kloridnak (közönséges asztali só) köszönhető.

Jelentős mennyiségű oldott ásványi anyag kerül az óceánokba a hidrotermális hasadékokon keresztül is: a tengeralatti hasadékokba beszivárgó víz ásványokkal teli meleg vízként áramlik vissza az óceánokba. Az óceánok sótartalma több százmillió éve állandó: ez elsősorban azzal magyarázható, hogy bár állandó az ásványi anyag

A Holt-tenger sós vize annyira sűrű, hogy az emberi test lebeg a felszínén

utánpótlás, a tenger mélyén kiválás, lerakódás is folyik. A sótartalom viszont nem mindenütt egyenletes: folyótorkolatoknál vagy a jéggel borított sarkok közelében a víz kevésbé sós.

Ez azonban nem a legmeglepőbb a sós vizekkel kapcsolatban. Elképesztő például, hogy egyszer már teljesen, egyszer pedig már majdnem kiszáradt az Izraelhez tartozó Holt-tenger. A Föld legmélyebben fekvő tavaról egy ideje már gyanítják a kutatók, hogy valami rejtélyes történik a tömény, sós víz mélyén. Mivel a tó vize szinte azonnali fulladást okozna, ha véletlenül lenyelnék, eddig nem „tolongtak” a búvárok, hogy a titok végére járjanak. 2010-ben azonban

megettört a jég, és az eredmények sok meglepetéssel szolgáltak. A víz alá merülő izraeli és német búvárokat meglepő kép fogadta. A Holt-tenger fenekén édesvízi források fakadnak! A felszín alatt 30 méterrel akár 15 méter átmérőjű és 20 méter mély kúrtökből tör fel a víz. Ezeket a forrásokat különféle érdekes geológiai alakzatok veszik körül. A források süllyedései alatt zöld biofilmek (mikrobák alkotta bevonat) borítják. Ez a biofilm fotoszintézissel hasznosítja a nap energiáját. A sziklák alját kizárólag szulfidokat fogyasztó (szulfidok oxidációjából energiát nyerő) baktériumok borítják. Ezek pedig fehér biofilmeket alkotnak.

Ha tél, akkor madáretetés

Akörnyezetünkben telelő madarak a fagyos, havas tájban kevés élelmet találnak, így a felszerelt etetők sok madár számára a túlélést jelentik, nekünk pedig különleges élményt nyújt kis vendégeink megfigyelése,

miközben vidáman csipegetnek az udvarunkban. Az etetőkre kihelyezhetünk növényi magvakat, állati zsiradékot és almát. A legfontosabb téli madáretetés a napraforgó, amibe érdemes apróbb szemű magvakat, pl. kölest keverni. Az állati zsiradékok közül a háj, a faggyú és a nem sós, vagy kifőzött szalonna a megfelelő. Az almát a faágakra szúrhatjuk vagy egyszerűen a földre szórhatjuk. Hasonló fontosságú az itatótálak elhelyezése is, amiből a jeget naponta legalább egyszer cseréljük langyos vízre.

Fontos!

Ne tegyünk az etetőbe kenyeret, kenyérmorzsát, mert ez több napig, hétig is ott maradhat elfogyasztatlanul, és eközben erjedésnek indulva gyomor- és bélgyulladás okozhat!

(Greeninfo.hu)

Elhíztak a mókusok az enyhe tél miatt

Aszokásosnál enyhébb téli pihenőt tartanak, de zsirak-tárait feltöltik, és vastagabb több pufók mókussal találkozunk az emberek a parkokban az erdők közelében. Walesben, Angliában, valamint Amerika és Kanada egyes részein is sorra készülnek a duci mókusokról készült fotók. A kis rágcsálók valóságosan kikerekedtek a táplálékhiány miatt. A mókusok nem alszanak valódi téli álmod, csupán

téli pihenőt tartanak, de zsirak-tárait feltöltik, és vastagabb téli bundát növesztenek, hogy átvészeljék a zord időt. Az idei tél során azonban a szokásosnál jóval pufókabbá váltak, hiszen az enyhébb idő miatt jóval több táplálékhoz jutottak. Mivel nem volt hiány a mogyorófélékből, magvakból és gombákból, így nem is fogták vissza magukat, és igencsak kikerekedtek.

A könyvbe zárt kincs

Márton apó tőlünk nem messze, az Ibo-lya utcában lakott. Gyakran töltöttem nála az időmet. Szerettem a könyvek illatát, az enyv szagát. Érdekes szerszámokkal ismerkedhettem meg, de ami a legfontosabb volt, apóka mindig mesélt nekem.

Időnként kaptam tőle könyveket, amik telis-telek voltak szebbnél szebb képekkel. Mindig azt mondta, a könyvek kincseket rejtnek.

Rohantam is velük haza, de hiába lapoztam előlről hátra, hátulról előre, egy fia kincsre sem bukkantam. Pedig jól ki is ráztam, de nem pottyant ki belőle még egy szemecske arany sem.

Az jutott eszembe, lehet, hogy talán nem vagyok elég jó gyerek. És csak a jók tudnak olvasni? Ezt onnan gondoltam, hogy édesanyám gyakran mondta: „Légy jó, fogadj szót, akkor sokra viheted!”

Bizony, nem mindig voltam jó.

Morgó bácsi, aki a földszinten lakott, gyakran kiáltott rám:

– Halkabban, te gyerek! Ne itt rosszkodj az én ablakom alatt!

Vagy ezt mondta:

– Te kópé! Ne itt rugdald azt a labdát! Menj máshova játszani!

Ilyenkor visszatértem Márton apóhoz, ő megسيمogatta kócos buksimat.

– Majd eljön az idő, amikor rájössz, hogy hol lapulnak a könyvekben ezek a kincsek. Ahhoz azonban meg kell tanulnod olvasni.

Á, szóval ez a titka az egésznek! Nekiálltam szorgalmasan tanulni a betűket.

Valahogy nem akartak értelmes szavakká összeállni. Sírтам, hogy miért gonoszkodnak velem, amikor én már annyira szeretnék olvasni.

– Ej, fiacskám! Lassan, lassan! Hidd el, a szorgalmadnak előbb-utóbb meglesz a gyümölcse! A betűkatonákkal tudni kell bánni. Nézd csak! Hangoztsd az elsőt, majd tedd hozzá a következőt!

Egy kis vonatot készítettem, amire betűk voltak írva. Ezeket tologattam, s láss csudát! Egyszer csak szó kerekedett a betűkből.

Emlékszem az első hosszabb szóra: p-postás. Akkor buggyant ki a szememből egy könnycsepp, mert hosszú, nehézkes fáradozásomnak tényleg meglett a gyümölcse.

Márton apó mosolyogva ezt mondta:

– Menj haza! Keresd elő azokat a könyveket, amelyeket legelőször kaptál tőlem! Most majd rátalálsz a kincsekre, amiről beszéltem. Mert tudd meg, a kincseket a betűk rejtik! Velük bejárhatod a mesék birodalmát, eljuthatsz olyan helyekre, amikről még sosem hallottál.

Nem mondom, kicsit csalódott voltam, mert én aranyláncra, gyűrűre gondoltam, nem holmi történetekre!

Aztán otthon nekiláttam egy bordó kötésű könyvnek. Gyönyörű képek voltak benne. Szöveg csak kevés, de elsőre ezzel is akadtak gondoljaim, majd szép lassan újra elolvastam, és akkor már érttem is.

„Mese, mese mátká, pillangós madárka...”

Néhány napig nem is mentem Márton apóhoz. Azzal foglalkoztam, hogy legyőzzem a betűkatonákat. Többször nekiveselkedtem egy-egy könyvnek.

Később megérttem apó szavait. Valóban csodákat, kincseket rejtnek ezek a mesekönyvek. Megismerkedhettem Jancsival és Juliskával, az Ólomkatonával, és sorolhatnám.

Egyik reggel felöltöztem, hónom alá csaptam az egyik könyvecskét. Elindultam apóhoz, hogy megmutassam, milyen diadalt arattam a betűkatonák felett. Kedvenc mesémet akartam neki felolvasni: A rút kiskacsát. Valahol magamra ismertem ebben a történetben.

Amikor a házhoz értem, az ajtó zárva volt. Kopogtam, furcsállottam, mert Márton apó ilyenkor már mindig kinyitotta a műhelye ajtaját. Aztán dörömbölni kezdtem. Semmi. Ekkor egy kalácsképű asszonyság kukkantott ki a másik ház ablakán:

– Ejnye, te gyerek! Ne verd azt az ajtót! Márton nincs itthon! Beteg lett, elvitte a mentő. Azt hallottam, nagyon rossz állapotban van.

Nem akartam elhinni. Zokogva futtam a közelben lévő kórházhoz. Nagy nehezen nyögtem ki, kit is keresek. A könnyektől alig láttam. A portás kedves volt, megszánt, majd addig kutatott, amíg rábukkant egy Márton nevű emberre, aki könyvkötőként volt bejegyezve abba a nagy könyvbe, amelybe beírják azokat, akiket felvesznek a kórházba. Mert persze azt sem tudtam, milyen Márton.

Az emeleten meg is találtam a szobát, ahol az apó feküdt. Amikor megpillantottam hóhéfer arcát, csukott szemét, újra sírásban törtem ki.

Apó ekkor alig hallhatóan megszólalt:

– No, ne itasd itt az egereket!

De bizony én még egy darabig itattam. Amikor megnyugodtam, elmondtam neki, hogy megtanultam olvasni. Ennek biznyságául elkezdtem neki felolvasni a mesét. Halovány arcán mosoly jelent meg.

– Na, látod, igazam volt! A könyvek kincseket rejtnek. Olyan értékeket, amit csak akkor kaphatsz meg, ha tudsz olvasni – suttogeta hal-kan.

Megsimogattam ráncos kezét, és mindennap bementem hozzá. Volt, amikor ki sem nyitotta a szemét, nem szólt semmit, de én rendületlenül meséltem neki. Azt gondoltam, ettől jobban lesz, meggyógyul.

Egyik reggel, amikor beléptem, üres volt az ágya. Rohantam a folyosón, aztán végre találtam egy ápolónőt.

– Hol van Márton apó? – zokogtam.

– Márton apó elköltözött messze, a Mennyeországba – simogatta meg az arcomat.

– Az nem lehet! Én minden nap meséltem neki! Azt akartam, hogy meggyógyuljon!

– Márton apó a szívébe zárta a meséidet, boldogan ment el, örült, hogy megtaláltad a kincset a könyvekben. Az olvasás örömét kaptad tőle ajándékkal. Nekem elárulta, hogy nagyon büszke rád!

Nem tudtam erre mit mondani. A könnyemmel birkóztam, nem a betűkatonákkal.

A mai napig őrzöm a tőle kapott könyveket, és igyekszem én is átadni a lapokba zárt kincseket.

G. Joó Katalin

Tudod-e?

Január 22-e a magyar Himnusz születésnapja. Kölcsey Ferenc ezen a napon fejezte be a Himnusz megírását 1823-ban. 1989 óta erre az eseményre emlékezünk január 22-én, a **magyar kultúra napján**. Ennek szellemében készült mai számunk hátlapja, és ez a történet. Ajánljuk figyelmetekbe!

Térey János

A Legkisebb Jégkorszak

(Részlet)

Novemberben, pár emberöltőnyi szünet után
Újra jégvár keletkezett a Dunán.
Minden mai pesti polgár életében ez volt
Az első, részegítő alkalom,
Hogy átkelhetett a folyó szilárdnak látszó tükre.
A kirándulás egy óriási jégtáblának volt
köszönhető,
Amely leúszott a Dunán Alsógödönél,
Majd a Szentendrei-sziget déli csücske előtti
vizekről
A jeges árhullámmal elindult lefelé
Kótyagosan imbolyogva, de azért mindig közelebb
Húzódva Újpesthez, mint a Római-parthoz;
Végül a Révész utca és a Margit-szigeti
Viztorony közé szorult be,
Hidat képezve így az Újlipótváros
És annak saját inzulája között.
A tizenöt-húsz centi vastag jeget
Öt centi ragyás hó borította,
S a kemény, egybefüggő jégtábla
Kellően biztonságos volt ahhoz,
Hogy a városiak átkeljenek rajta gyalogszerrel.
A koszfoltos jégmezőn máris ösvény kúszott
keresztül,
Járókelők tünedeztek föl rajta;
De például sehol sem lehetett
Játszó gyerekeket látni, se csavargókat:
Nyilván a hideg miatt. Az út hamar közismert lett,
Főleg azért, mert itt nem volt ellenőrzési pont,
Mint az összes hidon, fegyveresekkel.
Egy másik jégtáblán nagyfejű, erős varjú
gubbasztott
És töprengett, mert Pesten mindig volt miről.
Mellette egy steppelt kabát leszakadt és megégett
ujja hevert;
A harmadik jégtáblán fél pár kővé fagyott,
Női szőrmecsizma állt, okot adva a találgatásra;
Mellette pedig hokibot meredezett,
Amelynek repedt rúdja belefagyott a jégbe.
Egész nap szél fújt, napközben is
Erős és állandó mínuszok jártak.
Utcán járni nem volt szívderítő élmény.
A túlélő budaiaiak, másnapukért vacogó pestiek
Álltak egy fagyos kikötőbáknál,
Hallgatták a jégtáblák surrogását.
Kabátjuk alá befűtött a hideg szél,
S ők igyekeztek, hogy ne érjenek hozzá
A hideggel telített vasoszlophoz,
A rakpart tömzsi ólomfalloszához.
A Margit-sziget szabályosan körbefagyott,
Mint a középkor telein, amikor gyakran
Zárt körül a jég az akkor még a nyulakról
elnevezett szigetet.
A jelenleginél jóval kisebb és ritkábban
Lakott város, pontosabban városok
Alig szabályozott vizei hidak nélkül álltak,

Így a hajóforgalom megbénulása
Komolyan fölforgatta a pestiek,
Budaiak és óbudaiak életét;
De a jég hátán legalább primán járhattak ide-oda,
Ha már egyszer szilárd összeköttetés híján
Voltak kénytelenek élni.
De most, amikor Békásmegyertől
Besüvített a rettenetes szél,
A munkába igyekvőknek annyi erejük sem volt,
Hogy az ujjukat fújkodják, oldalukat csapkodva
Melengessék magukat, de még annyi sem,
Hogy megtöröljék védtelen, vöröslő orrukat.
Budapest teljesen összegémberedett.
Egész nap viharos szél fújt.
„Utcán járni nem valami szívderítő”,
Jegyezte meg valaki a rádióban is, a stúdió
melegéből.
A betelefonáló hallgatók emlékeztettek rá,
Hogy nem is olyan rég még a Duna szakadatlanul
morajlott,
Bőgése több száz méterre is elhallatszott.
A baljós bűgös és zengés végighömpölygött a
rakparton,
A Pozsonyi úton is visszhangzott a benyílóokban, a
kurta,
Keramittal burkolt közökben. Most ennek vége.
Budapest arca hetek óta egyöntetű fehér volt.
A Duna fekete csíkja eltűnt,
S a nagy fagy első napjain, mint egy betörtetlen nő,
Makrancoskodott a folyó.
Ágyúdorrenéshez hasonló morajjal tépte föl
A partok felől hízó és naponta növekvő
jégpáncélját.
Örvénylett, zajlott, míg az utolsó aznapi
Jégtáblát is el nem pörgette Csepelig.
Éjszakánként nem volt ritka a mínusz huszonöt fok;
Aztán mindenütt beállt a jég.
A tartósan mínusz tíz fok alatti
Hőmérséklet és az erős szél miatt

Nemcsak a Margit-szigetet övező két mellékág,
De az Óbuda és Angyalföld közti fősodor is
befagyott.
A Duna önerőből tavaszig nem törte
Saját páncélját: maradandóan befagyott,
És belefagytak a főváros jégtörői is.

*

„Végre egy enyhébb reggel, csak mínusz öt!”
Szokatlan enyhület volt ez idén télen,
A sorozatos hűs fokok között.
Alkalmom a mozgásra. Franci tehát sétálni indult.
Elmenőben a lépcsőfölgörgető őrző kókutyára
Esett a pillantása. Az orrát Budapest ostroma alatt
A házba benyomuló szovjet katonák lötték szét:
Házmesterük szerint nyilván bosszantotta őket
A kutya magabiztos, szinte
Arisztokratikus arckifejezése.
Sőt nem érték be ennyivel, a bal hátsó
Lábát is megcsönkítették puskatussal.
Azóta is úgy áll, sérülten, sértetten, hetvenöt éve.

Kedves Olvasó Tanulók!

2018-at, tehát a közeli jövőt „képzeli” el **Térey János A Legkisebb Jégkorszak** (Jelenkor, 2015) című verses regénye. Különös utópiáról van szó. Sorozatos természeti katasztrófák (egy időben több vulkán, pl. az izlandi Eyjafjallajökull és a szicíliai Etna is kitör) nyomán újabb jégkorszak következik be Európában. A nap nem süt át a hamu- és füstfelhőkön, a Duna befagy, irdatlan mennyiségű hó hull, leáll a légi forgalom, s természetesen megváltoznak a társadalmi élet szabályai is. Ami a korábbi politikai és gazdasági értékrend része volt, már nem érvényes. Radák Zoltán személyében új miniszterelnöke van Magyarországnak is, vele egy sámánista terroristacsoport végez a farsangi bálon. Bonyolult, szövevényes történet. Keserű jövőkép és görbe tükör a jelenünk előtt.

De miért „Legkisebb Jégkorszak”? Nézzetek utána, mi volt a jégkorszak, a kis jégkorszak a Föld történetében! Mit jelenthet metaforikus értelemben ez a kifejezés?

Jó munkát! Jó olvasást!

Bence Erika

Mit tudsz a szecesszióról?

Szabadka az egyik legszebb magyar szecessziós város. Belvárosában, a főtéren és az onnan nyíló néhány utcán az 1890–900-as években néhány olyan páratlanul szép alkotás született, melyek ma is ámulatba ejtenek. Annyi évtized pusztításai után is áll még a **Komor és Jakab** tervezte városháza, az ugyancsak általuk megálmodott gyönyörű zsinagóga, vagy **Raichle Ferencnek** a híres Gaudiéval összemérhető palotája, hogy ne is említsük a sok egyéb lakóházat és középületet, amelyekre bőségesen kiáradt a szecesszió motívumkincse. A szecesszió Vajdaságban jellemző, de Szerbia területén is találunk rá példát, néhányat említünk: Belgrád (a Moskva Szálló), Čačak, Niš, Banja Koviljača, Arandelovac, Magyarországon viszont különösen az Alföldön találunk e stílusban fogant épületeket, például: Szegeden, Kecskeméten. Vajdaságban, Szabadkán és Palicsón a legjellegzetesebb a szecesszió. Ebben a stílusban elsőként **Lechner**

A csodaszép Szabadka éjszakai fényekben, kiemelkedik a Városháza

A szegedi Reök-palota részlete

Ödön (1845–1915) építész épített Szabadkán, Nagybecskerekén és Zomborban. Ő vezette be az új stílust, melyre Újvidéken, Zentán, Apatinban, Belcsényben (Beočin), Sárin (Aleksa Šantić), és Horgos-Kamaráserdőben is találunk szép példát.

Nézz utána, mi is a jellemzője ennek a vidékeinkben is meghonosodott képzőművészeti irányzatnak!

Annyit elárulunk: a szecesszió a XIX. század utolsó évtizedében jelentkezett Ausztriában, Bécs központtal, amely Münchennel (Jugendstil) az Osztrák–Magyar Monarchia valamennyi

országában az építőművészet és az iparművészet ihletőjévé vált. Katalóniában, Barcelonában ez modernista stílusként jelentkezett, melynek fő képviselője **Antonio Gaudí** volt. A művelői arra törekedtek, hogy szakítsanak a történelmi stílusok utánzásával, megújulást hozzanak az építészetben, és más művészetekkel ötvözzék. E stílusban kiemelkednek a díszítő törekvések: kiemeli a növényi és mértani eredetű kanyargós és hullámos vonalak ornamentikai értékét. A stílus külön figyelmet szentel a vele összhangban levő belső berendezésnek, és ezzel egységes egészet alkot.

NÉPRAJZ

Mit mond a népi megfigyelés a januári időjárásra?

- a januári meleg Isten csapása
- gyenge január, forró nyár, hűvös tavasz
- ha nem lenne fagy január hónapban, úgy biztosan meg fogja azt hozni március vagy április hónapja
- nedves január mellett a pincében üres marad a hordó
- téli mennydörgés jó termést, de még eljövendő csikorgó telet jelent
- januári kövér veréb, hosszú tél
- a ködös január nedves tavasszal jár

Noha túl vagyunk a hónap felén, íme a fontosabb januári jeles napok:

- Újév (január 01.)
- Vízkereszt (január 06.)
- Szent Antal napja (január 17.)
- Piroska napja (január 18.)
- Sebestyén napja (január 20.)
- Vince napja (január 22.)
- Pál fordulása (január 25.)

A meteorológusok télhóként tartják számon, a régi székely–magyar naptár szerint fergeteg havának nevezik, a régi magyar (ka-

tolikus) neve Boldogasszony hava, eleink pedig (az Avisura szerint) medvetor havának nevezték januárt. E hónapban a Nap a Vízöntő jegyébe lép.

Népi mondóka

Pálnak fordulása
Fél tél elmúlása
Piroska napján a fagy
Negyven napig el nem hagy.
Ha fénylik a Vince,
Megtelik a pince.
A ködös január
Nedves tavasszal jár.

„Nyelvújított” hónapok

Magyarországon a felvilágosodás eszméinek terjedése hatására a XVIII. század végére erőteljesen jelentkezett az igény, hogy visszaszorítsák az idegen nyelveket (német, latin) a közhasználatból. Mindenre magyar szót próbáltak kitalálni a nyelvújítók, néha túlzásba is estek. Javaslatiak egy részét elfogadta a közönség, más részét pedig nem. **Barczafalvi Szabó**

Dávid hónap elnevezései például nem találtak követőkre. Lássuk, mit javasolt!

Január: zúzoros
Február: enyheges
Március: olvasos
Április: nyilonos
Május: zöldönös
Június: termenes
Július: halászozos
Augusztus: hévenes
Szeptember: gyümölcsönös
Október: mustonos
November: gémberes
December: fagyláros

Fontos!

A hónapok nevét gyakran rövidítjük, illetve számokkal írjuk. De arab, vagy római számokkal? A múlt év szeptemberében megjelent helyesírási szabályzat szerint: „a hónap neve teljesen kiírható vagy rövidíthető, illetőleg jelezhető római számmal is, arab számmal is.” Tehát: 2016. január 21., 2016. jan. 21., 2016. I. 21., 2016. 01. 21.

A középkori lovagi tornák

A lovagiasság kifejezés a nyelvünkben ma is használatos, de a lovagias viselkedéssel, ha nem is halt ki teljesen mára, csak itt-ott találkozunk vele. Manapság nem nagyon „divatos” a férfiaknál. A fogalom a középkori vitézekig vezethető vissza, akik a példamutató férfiak megtestesülésének számítottak sok-sok évszázaddal korunk előtt. Nézzük, kik voltak a lovagok, és mit jelentett eredetileg a lovagiasság?

Angol lovag fegyverzete a XV. században

A sötét középkorban is nem ritkán voltak vidám napok. Az európai országokban rengeteg ünnepséget szerveztek, amelyek főleg vallási jellegűek voltak. Az uralkodók az egyszerű nép keserű életéről és mindennapi gondjairól sokszínű és sűrűn megtartott rendezvényekkel igyekeztek elterelni a figyelmet. Körmenetek, felvonulások, mutatványok, szabadtéri színházi előadások, vásárok, lóversenyek, kockajátékok, lovagi tornák, mind-mind a középkori városok szórakozási

lehetőségeit jelentették. A lovagi tornák különösen nagy érdeklődést keltenek. Nézőként egy ilyen rendezvényen bárki részt vehetett, még a legszegényebb rétegek is. Ez persze nem jelenti azt, hogy a gazdagok a szegények szórakoztatásáért tették kockára az életüket. A tét becsület és hírnév szerzése, valamint a hölgyek szívének meghódítása volt. Még a nemesek közül sem mindenki vehetett részt versenyzőként a tornákon. Ugyanakkor nem lehetett bárkiből lovag sem. A lovag bátor és nemes lelkű, harcban, háborúban erős és kemény, hűséges urához, a mindennapi életben példamutató, a hölgyekkel szemben úriember, védelmet nyújt a gyengéknek... A tornák jó edzésnek is számítottak a ritka, békés időszakok alatt, amely folyamán a vitézek fenntarhták az erőnlétüket.

A lovagi tornák főleg a XII. századtól váltak népszerűvé. Mivel eleinte nem igazán léteztek szabályok, gyakran megtörtént, hogy egy-egy párbajnak halálos kimenete volt. Emiatt később szigorúbb, írott szabályokat határoztak meg. Több típusú viadalt szerveztek az paloták és várak udvaraiban. A különbség a fegyverek típusában nyilvánult meg. A legveszélyesebb küzdelmeket igazi, háborúban használt fegyverekkel vívták, és ezekben a harcokban volt a legnagyobb a halálesetek száma. Kevésbé veszélyes párbajoknak számítottak azok, amelyekben a harcosok ún. bajvívó fegyverekkel voltak fel-fegyverkezve. Ezeknél az élek és hegyek el voltak tompítva, nem okozhattak súlyosabb sérüléseket. Egyes esetekben ezzel szemben igazi, halálos fegyverekkel mérték össze erejüket és harci ügyességeiket a lovagok, de a küzdelmet bármelyik pillanatban meg lehetett szakítani, ha a bírók úgy ítélték meg, hogy valamelyik résztvevő élete veszélybe került. Külön versenyszámnak számított a lóháton folytatott küzdelem, amelyben a cél az volt, hogy a lovag kiüsse ellenfelét a nyeregből. Általában itt is letompított hegyű dárdákat használtak. A lovagok fegyverzete mellé, a

buzogány, hegy nélküli kard, sisak, nyakvédő és pajzs volt. A vesztes vitéznek (ha életben maradt) át kellett adnia fegyverzetét, páncélját, esetleg lovát a győztesnek. Így a legjobbak egész gyűjteményeket tudhattak magukénak. Nem ritkán maga az uralkodó is megküzdött a lovagokkal. A tornákon minden résztvevő nemest bemutatott a közönségnek, harci színei, ismertetőjelei, jelvénye egyaránt díszítette a saját és lova öltözékét. A magyar uralkodók közül az Anjou-házi királyok Károly Róbert és Nagy Lajos voltak a legnagyobb lovagok, a lovagi tornát Arany János Toldijából ismerhetjük meg közelebbről.

Tudod-e?

Mint ahogyan manapság a golf, vagy a lovas sportok a gazdagok kedvenc időtöltésének számítanak, régen a nemesek egymással küzdöttek meg, méghozzá sokkal veszélyesebb módon, mint manapság.

Az egyház kimondottan ellenezte ezeket a rendezvényeket, a résztvevőket pedig kiátkozta. Érdekes, hogy a párbajok éppen Franciaországban voltak a legjellemzőbbek, pedig ezekben a századokban talán a legkeresztényebb ország volt. Idővel a lovagi tornák inkább ünnepi jelleget kaptak, később pedig teljesen megszűntek. Ránk maradt egy 1460. év körüli leírás, amely egy francia tartomány, Provence grófjának nevéhez fűződik. Eszerint Provence grófja, aki René néven királynak kiáltotta ki magát, könyvében leírta, hogy a viadalokat párbajkihívás előzte meg. A városban kitették a megfelelő címereket és zászlókat. A viadal előtt megbizonyosodtak arról is, hogy a versenyzők, eléggé lovagiasan viselkedtek-e, de elsősorban a hölgyekkel szemben. A közdelem után vacsora, zene és nagy ünnepség következett.

Gyarmati Balázs történész

A lovagpárbajok mai rekonstrukciója

Legendákat búcsúztattunk

A zenevilágban nemrég egyik csapás a másikat érte. Lemmy Kilmister december 28-án hunyt el, épp miután hetvenéves lett, január 10-én pedig David Bowie, aki épp hatvankilencedik életévét töltötte be. Az alábbiakban a két zenei legendáról emlékezünk meg.

A rockzene óriása

Lemmy (eredeti nevén Ian Fraser Kilmister) a rockzene egyik kultikus alakja volt. A Motörhead együttes alapító frontembereként vált ismertté. Zenekarával 1975 óta készített lemezeket, és koncertezett folyamatosan a haláláig. Legnagyobb sikereket az 1980-as évek kezdetén ért el a No Sleep 'til Hammersmith és az Ace of Spades lemezekkel, amelyek az eladási listák csúcását ostromolták. 1990-ben Angliából Los Angelesbe költözött, és ott élt élete végéig. Két nappal a halála előtt, december 26-án szerzett tudomást rákbetegségéről, épp otthon volt, és kedvenc videojátékával a Rainbow-val lazított.

Lemmy 1945. december 24-én, karácsonykor látta meg a napvilágot Burslemben. Tinédzserként is a rockzene foglalkoztatta. Több állást is kipróbált, míg el nem döntötte végérvényesen: zenész lesz. A hatvanas években kezdett zenélni, a legnagyobb hatást a The Beatles gyakorolta rá. Karrierje során több zenekarban megfordult (a legendás Jimi Hendrix mellett is zenélt), de elsősorban a Hawkwind és a Motörhead élén végzett munkásságával írta be magát a rockzene történelemkönyvébe. Előbbiben csupán 1972 és 1975 között volt aktív, utóbbiban viszont negyven évig zenélt, egészen a haláláig. Lemmy 2015. december 28-án Los Angeles-i otthonában, szerettei körében hunyt el. A Motörheaddal 22 albumot adott ki, az utolsó tavaly jelent meg, Bad Magic címen. Az együttes tavaly ünnepelte fennállásának 40. évét, ennek keretében az újvidéki Exit fesztiválon is felléptek.

A zenevilág kaméleonja

Ezerarcúnak is emlegették David Bowie-t, hiszen pályája során több karaktert is létrehozott, ahogyan pedig kinézetét változtatta, úgy a zenei stílusát is. David Bowie, eredeti nevén David Robert Jones, Brixtonban született 1947. január 8-án. Öt évtizedet átívelő pályafutása során többször újította meg zenéjét, gyakran új zenei trendek előfutárává válva ezzel. Zenei tevékenysége szempontjából több korszakról beszélhetünk, amelyekben egyebek közt a glam rock, a soul és r'n'b, a pop, és az elektronikus zene jutott kifejezésre. Első nagyobb sikere 1969-ben volt, amikor az első holdra szállás idején megjelent a Space Oddity című kislemeze. A ballada egy asztronauta, Major Tom történetét meséli el, aki eltéved a világűrben. Egyesek Major Tomot tartják Bowie első alteregójának. Az asztronauta a nyolcvanas években visszaköszön az Ashes to Ashes dalból is, de időközben Bowie mint Ziggy Stardust és Tin White Duke is megjelent.

Pályája során Bowie számos előadóval működött együtt, pl. John Lennonnal, Marc Bolannal, Freddie Mercuryval, Brian Enóval, Iggy Poppal, Tina Turnerrel, Mick Jaggerrel, a Placebóval stb. Zenei kiadványait nem könnyű összeszámolni, 25–30 stúdióalbuma jelent meg, valamint számos koncertlemeze, válogatásalbuma, de filmzenéket is készített. Ő maga is több filmben szerepelt, pl. A Földre pottyant emberben, a Labirintusban, a Boldog karácsonyt Mr. Lawrence-ben, az Éhségben, a Csak egy dzsigolóban, A linguini esetben stb. Megformázta Poncius Pilátust, Andy Warholt és Nikola Teslát is. 2003-ban Bowie tíz év szünetre ment, majd 2013-ban váratlanul kiadta a The Next Day című albumot. Utolsó albuma a Blackstar épp a születésnapján jelent meg, két nappal a halála előtt.

A legsikeresebb előadó

Adele november 20-án adta ki várva várt visszatérő albumát, a 25-öt. Az album első kislemeze, a Hello október 22-én jelent meg, világszerte óriási sikereket elérve. Megjelenésekor még a szakértők is mellélóttek találgatásaikkal, hiszen Adele jócskán túlszárnyalta a kritikusok által várt eladási értékeket. Szinte minden eddigi lemezadási rekordot megdöntött. Az Egyesült Államokban Adele lett az első, akinek sikerült eladnia több mint egymillió példányt egy dalból egy hét alatt. 2011-ben a Rolling In The Deep című dala összesen hét hétig vezette a listát, decemberben azonban a Hello már a kilencedik hetét töltötte a dobogó legfelső fokán, ezzel az énekesnő karrierjének eddigi legsikeresebb dala lett. A 25 csupán három nap alatt vált 2015 legkelendőbb albumává az Egyesült Államokban. A korong világszerte már több mint 14 millió példányban kelt el. Korábbi albumának, a 21-nek egy évre volt szüksége ahhoz, hogy elérje ezt a számot. A két album az évtized két legsikeresebb lemeze lett, ezzel pedig Adele az elmúlt év legsikeresebb előadója.

Díjat kapott a Saul fia

Az idén hetvenharmadik alkalommal került megrendezésre a Golden Globe, azaz Aranyglóbusz-díjátadó. A gömb alakú díjat a filmvilág legjobbjai vehették át, ezúttal pedig egy magyar alkotás is díjazott lett, a Nemes Jeles László rendezte Saul fia, amely a holokauszt témáját boncolgatja. Huszonhét év után került magyar film a mezőnybe, és először nyert Golden

Globe-ot magyar alkotás. A díjat Helen Mirren és Gerard Butler adták át, előbbi hangsúlyozta is, hogy Magyarország először kapja meg az Aranyglóbuszt. Az est győztese A visszatérő című film volt, amely három díjban részesült. Golden Globe-ot kapott továbbá Leonardo DiCaprio, Jennifer Lawrence, Matt Damon, Kate Winslet, Sylvester Stallone és Lady Gaga is.

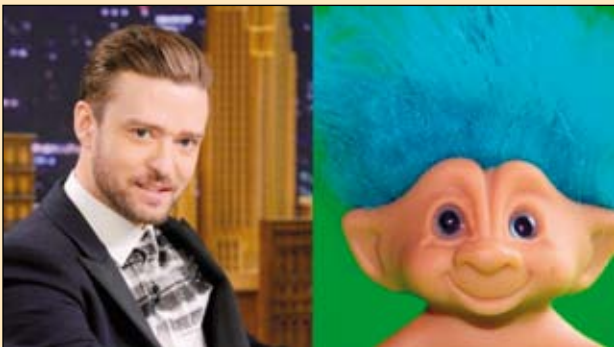

Lady Gaga

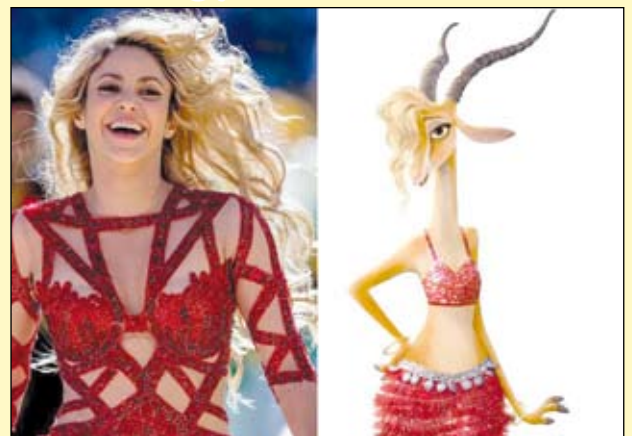
Leonardo DiCaprio

Visszatér Justin Timberlake

Fia születése óta a családjával volt elfoglalva Justin Timberlake, de úgy tűnik, készen áll a visszatérésre a sztárvilágba, méghozzá nem is akárhogyan. A színész-énekes ugyanis egyszerre célozza meg a film- és a zeneipart. Justin jelenleg Anna Kendrickdel a Trollok című animációs családi vígjátékon dolgozik, amelyben nemcsak a Branch névre keresztelt karakter hangját kölcsönzi, hanem ő írja a filmzenét is. A Trollok középpontjában a gravitáció törvényeit meghazudtoló, színes sörényű manócskák állnak – közülük is kiemelkedik Branch, aki mindent megtesz annak érdekében, hogy elrejtse és titokban tartsa nem mindennapi színeit, miközben barátja talál Poppy hercegnőben (Anna Kendrick). Az alkotás november elején kerül a mozikba.

Állati nagy balhé Shakirával

A kolumbiai énekesnőt ezúttal egy számítógépes animációs filmben hallhatjuk. A márciusban mozikba kerülő Zootropolis – Állati nagy balhé egyik karakterét, Gazelle-t, Shakiráról mintázták, és az ő hangján is szólal meg. Emellett az alkotáshoz készült Sia Fuller és a Stargate duó által írt Try Everything című dalt is előadja. Shakirához nem először kötődik filmbetétdal, hiszen a Szerlem a kolera idején című Gabriel García Márquez-filmadaptációban is felcsendült a hangja. Most azonban „állati nagy balhéra” készül.

„Kedves Bizi!

Van egy fiú, aki tetszik. Az utóbbi időben elgondolkoztam azon, hogy mi tetszik benne. Bevallom, egyáltalán nem szép, nem is jó tanuló, túlságosan is komoly. Azért kedves is egy kicsit, de ez sem tetszik benne. Tudnál valamilyen tanácsot adni, hogy hogyan jöjjenek rá arra a dologra, ami tetszik benne?

Kérlek, segíts!

007”

Válasz:

Kedves 007!

Ha hiszed, ha nem, nagyon sokszor nem tudjuk meghatározni, hogy mi is az pontosan, amiért valakit kedvelünk. Mindez azért van, mert a vonzalom valójában egy bonyolult kémiai folyamat, amely megindul bennünk, pontosabban az agyunkban, ha megpillantjuk a személyt, vagy a közelébe kerülünk. Ezek a folyamatok kapcsolatban vannak a genetikával (az átörökléssel), és mély, ösztöni dolog is, mert mi emberek is csak úgy működünk, mint a természet más lényei. Mi is egy kémiai vegyületet feromont (egy fajta hormont) bocsátunk ki, ezért van az, hogy valójában mindenkinek más-más testillata van. (Ez nem a parfümök, a kölnik, a dezodorok, a szappanok és a testápolók illata.) A feromonok egyfajta kommunikációs eszköznek számítanak (még biokommunikációnak is nevezik a szakemberek). A feromonok határozzák meg életünk első napjától minden társas kapcsolatunkat. Pl. egy kutatás szerint már az anyatejes újszülöttek képesek megkülönböztetni édesanyjuk bőre illatát egy idegenétől. Érdekes kísérleteket végeztek az emberi feromonokkal kapcsolatosan. Így egy 2000-ben publikált tanulmányban írja, hogy a kísérlet során egy csecsemő kiságyába az egyik oldalra egy ismeretlen nő kendőjét, másik oldalára az édesanyját tették. A baba egyértelműen elfordult az idegen illattól az édesanya illata irányába. A feromon azonban nem csupán gyermekkorban meghatározó. Döntő jelentőségű a baráti kör és az ismerősök megválasztásában, kapcsolataink fejlesztésében és társunk kiválasztásában is. A feromon egy adott faj nemi viselkedéséért felelős. Voltak olyan kísérletek is, amelyek során a nőknek a több napig hordott pólók megszaglása alapján kellett kiválasztaniuk azt, amelyik tetszik nekik. Majd utána a pólók gazdáit sorakoztatták fel, és így kellett meghatározniuk, melyik tetszik nekik. Bizony az esetek nagyobb számában nem egyezett a vonzónak számító illat és a férfi külsője. Nem mindig a szép lesz vonzó végül is számunkra. Számba veheted a fiú tulajdonságait, de ne keresd azt az egy dolgot, ami miatt tetszik neked, mert a vonzalmadat nem csak ez határozza meg. Ehelyett inkább élvezd a barátkozást, a beszélgetéseket, az együttléte! Nem kell mindig mindent a veled jéig kivesézni, kielemezni. Néha csak élnünk és élveznünk kell azt, amink van.

„Kedves Bizalmas sorok!

Negyedikes korunk óta rendszeresen olvassuk a barátnőimmel a Jó Pajtást. Úgy döntöttünk, hogy mi is tanácsot kérünk a nemrégiben tör-

téntekkel kapcsolatban. Mind a hárman 12 évesek vagyunk, és a szünidőben nagyon sokat lógtunk az utcán, bejártuk keresztül-kasul a környéket. Egy nap három fiú csatlakozott hozzánk. Megkérdezték tőlünk, hogy hogy hívnak bennünket, mi meg álneveket mondtunk nekik, megpróbáltuk minden áron lekoptatni őket. A barátnőm azt is megkérdezte tőlük, hogy miért akarják megtudni a nevünket, talán udvarolni akarnak-e. A kérdésre nem válaszoltak, és békén is hagytak bennünket. Utána derült ki, hogy az iskolában mind a három „menő fej”, minden lány szerelmes beléjük, mindenki megismerkedett már velük, csak mi hárman nem. Hogy még jobban egyen bennünket a fene, mostanában sokat találkoznak velük az iskolába menet vagy jövet. Igaz, ők ellentétes váltásba járnak. A fiúk nyolcadikosok, nemsokára befejezik az iskolát, és mi nem tudjuk, hogyan mondjuk meg nekik, hogy nagyot tévedtünk, és tetszenek nekünk. Szerintünk még mindig tetszünk nekik. Rájöttünk, hogy tudják a nevünket, és most már mi is tudjuk, hogy őket hogy hívják. Mit tegyünk, hogy újra felfigyeljenek ránk? Kérlek, segíts!

Hópihék”

Válasz:

Kedves Hópihék!

Sajnos, most ti is megtapasztaltátok, hogy mindenkivel kedvesnek kell lenni, nem kell első lerázni a másikat, mert sose tudni, mit hoz a

jövő, mi sül ki a dologból: lesz egy új testi-lelki jó barátnőnk, ellenségünk, vagy életünk szerelmét rázzuk le durván. Előbb azonban gondolkodjatok el azon, hogy miért lettek ezek a fiúk hirtelen vonzóak a számotokra?! Nem az van a háttérben, hogy rájöttetek, mit is veszítettetek el?! Ugyanígy tetszenének-e a fiúk akkor is, ha nem számítának menő srácoknak a lányok körében?! Miért lettek most olyan érdekesek számotokra? Azért, mert menő srácok? Mert bukna rájuk a lányok? Lényegében ők még mindig azok a fiúk, akik akkor ismerkedni szerettek volna veletek. Valójában nem mernék mérget venni rá, hogy a fiúkat méglegesen eltaszítottátok magátólól, mert próbáltak közeledni, egy időre viszont visszavonultak. Ismerve a serdülőket, most is éberen figyelitek, mit csináltak. De a jövőben, figyeljétek oda, mert úgy a barátok mint a szimpátiák megválasztásának kritériumai igencsak egyszerűek: ha valaki jó, kedves, jólelkű, odafigyelő, ha felkelti az érdeklődésünket, ha hasonló az érdeklődési köre, mint a miénk, nagy a valószínűsége, hogy

közeli lesz számunkra, a barátunk lesz. Nem kell mindenáron megjárni az elérhetlent ahhoz, hogy felfigyeljenek ránk. Legközelebb, ha alkalmatok lesz rá, mondjátok el a fiúknak, hogy tévedtetek. Most ti tegyétek meg az első, tulajdonképpen a következő lépést a fiúk felé! Hogy mi is lesz tovább, az sajnos, a jövő titka. Egy dolgot azért megtanultatok az esetből, hogy nem szabad az első megszólalással elutasítani azokat, akik közelíteni próbálnak felénk. Sose lehet tudni!...

Kérdéseitekre válaszol
Bori Mária pszichológus

TUDNI ILLIK, HOGY MI ILLIK

Hogyan szóljak a tanáromnak?

Az iskolában nap mint nap kapcsolatba kerülsz a tanáraiddal és a diáktársaiddal. Valószínűleg számokra is inkább az előbbiekkal folytatott kommunikáció szokott problémát jelenteni. Ne izgulj, nem te vagy az egyetlen, akinek nehézséget jelent, hogy miként közelítsen tanáraihoz, hogyan fejezze ki magát, miként mondja el közlendőit, gondolatait, egyáltalán hogyan teremtsen a felszínesnél mélyebb, emberi kapcsolatot a tanáiraival.

Alapszabály, hogy a diáknak mindig tiszteletteljes udvariassággal, kerek mondatokban kell beszélnie a tanáiraival. Először is mindig köszönj nekik! Nemcsak akkor, ha az iskolában találkozol velük, hanem az utcán, a színházban, a moziban, bárhol. Tartsd nyitva a szemed, és mindig próbáld meg észrevenni őket az utcán is! És még csak véletlenül se fordítsd el a fejedet, ha meglátod valamelyiküket szembejönni! Így ugyanis még biztosabban felhívod magadra a figyelmet.

Sok tanárnak van valami ragadvány- vagy csúfneve. Ezek az elnevezések azonban nem publikusak. Egymás között elfogadható, ha így szólítjátok őket, ám ha jelen vannak mások is – netán egy másik tanár, de a falnak is füle van –, akkor inkább kerüld ezeket az elnevezéseket! Egyrészt megbánthatod vele azt az embert, akire a név utal, másrészt, ha a fülébe jut, akkor még te is pórul járhatasz.

Újévi fogadalmak – hiszel bennük?

Új év, új fogadalmak. Az új év beköszöntével sokan próbálnak szakítani a rossz szokásaikkal, és az éjféltől visszszámolással egy teljesen új, más időszak bekövetkeztét várjuk. Azonban január 1-je általában csak nagyon rövid távú változást hoz legtöbbször.

Egy perc alatt születik meg az elhatározás, hogy lefogyunk, elkezdünk sportolni, takarékoskodunk, kedvesebbek leszünk. Ezután a lelkesedés egy hétig tart, egy hónap múlva viszont ismét azon kapjuk magunkat, hogy régi szokásaink rabjai vagyunk. Felmerül a kérdés, akkor mégis mi értelme ezeknek a fogadalmaknak, és miért vagyunk hajlamosak fogadalmainkat adott dátumokhoz kötni? *Katherine Milkman* és munkatársai érdekes magyarázattal álltak elő azt a tényt illetően, hogy a kiválasztott dátumok hatással vannak viselkedésmódunkra. *Milkman* és munkatársai rámutattak, hogy az időzítés, mint amilyenek az ünnepek, születésnapok, valamint a hetek, hónapok, évek eleje, hordoznak magukkal egyfajta optimizmust az „új, jobb Én” kialakításában. Mi, emberek hiszünk abban, hogy idővel jobbak válunk. Ha úgy érezzük ma jobbak, kitartóbbak vagyunk, mint tegnap, akkor a céljaink elérésben ténylegesen szorgalmasabbak és kitartóbbak leszünk. Az időmeghatározások az egész történetben abban segítenek, hogy határt szabjunk a régi és az „új, jobb Énünk” között.

Újévi fogadalmaink megvalósításánál fontos, hogy elfogadjuk a tényt, miszerint a szokások megváltoztatása eleinte kényelmetlen folyamat lesz. Ha ezzel a küzdelemmel megbarátkozunk, az lehet a kulcsa sikerünknek. Nincs sikertelenség, csak nehézség és kihívás, ahogy egy sportoló is folyamatosan teljesít egy olyan célért, amelyet talán csak sok év múlva ér el. Már maga a tény, hogy valamire elhatároztuk magunkat, növeli annak a lehetőségét, hogy a tervezett dolgot meg is fogjuk valósítani. A sikere annak, hogy kitartunk a fogadalmaink megvalósításában, nagymértékben függ attól, kitartunk-e az első pár hétben. Érthető, hogy az új életstílus elkezdése és új szokások felállítása legnehezebb a kezdetekben. A tudomány szerint a szokások kialakulásához és megszilárdulásához kb. 2 hónapra van szükségünk. Továbbá, a túlzott optimizmusnak köszönhetően könnyen meglehet, hogy túlbecsüljük a lehetőségeinket, és alábecsüljük a befektetett energia és idő súlyát. Ezért semmiképpen se felejtjük el, hogy lesznek krízisek a céljaink megvalósításának útján, de mindennek nem kell azt jelentenie, hogy nem vagyunk képesek kitartani a célunk elérésben.

Kis Laura

Jól érzed magad az iskolában?

Az iskolában sok időt töltesz. Boldogságérzetedben ezért meghatározó szerepe van, hogy mennyire szereted. Mennyire értesz egyet a következő állításokkal? Add össze a pontszámokat!

Egyáltalán nem értek egyet . . . . . 1 pont
Nem egészen értek egyet . . . . . 2 pont
Részben egyetértek . . . . . 3 pont
Inkább egyetértek . . . . . 4 pont
Teljesen egyetértek . . . . . 5 pont

1. Az iskolában ki tudom használni az erősségeimet.
2. Van néhány jó barátom az osztálytársaim között.
3. Tisztában vagyok a tanulás értelmével és fontosságával.
4. Általában figyelek az órákon.
5. Büszke vagyok az eredményeimre.
6. Szünidő után szívesen térek vissza az iskolába.
7. Tökéletesen megbízom a tanáraimban.
8. Nagyon gyorsan repül az idő az iskolában.
9. Megbecsülnek a társaim és a tanárok.
10. Az órák gyakran szórakoztatóak.
11. Fel tudok nézni a tanáraimra.
12. Nem várom türelmetlenül a csengőt.
13. Sokszor nevetek az iskolában.
14. Az ötleteimet meghallgatják.

ÉRTÉKELÉS

52–70 pont:

Sok örömet találsz az iskolában. Valószínűleg jó tanuló vagy, sok képességedet tudod kamatoztatni. A tehetségeddel, az erősségeiddel a tanáraid is tisztában vannak, és rendszeresen kapsz pozitív visszajelzéseket a teljesítményedről. Büszke vagy arra, amit elértél. Magas az önbecsülésed, sok pozitív érzés kapcsolódik benned az iskolához. Igyekezz megőrizni ezt a hozzáállást!

33–51 pont:

A legtöbbször ezt az eredményt kapják. Az iskolában sok pozitívum van, de azért nem vagy teljesen elégedett. Elemezd azokat a válaszaidat, amelyekre alacsony pontszámot adtál! Lehet, hogy nem kapsz a képességeidnek megfelelő feladatokat, de az is lehet, hogy megfelelő visszajelzések híján vagy, pedig ezek növelnék az önbizalmad.

14–32 pont:

Nagyon feszültté tesz az iskola. Egyáltalán nem használod azokat a képességeidet, amelyekben jó vagy, nem értékelnek. Az is lehet, hogy úgy érzed, a tanárok nem igazságosak veled, vagy nem tudsz együttműködni az osztálytársaidal. Nyugodtan kérj segítséget, hogy mielőbb változtathass ezen az állapoton!

Fogfehérítő ételek

Mindannyian tudjuk, hogy a kávé, a tea és bizonyos élelmiszerek elszínezik a fogakat. A fogfehérítő termékek nem olcsók, ezért jó, ha tudod, melyek azok az ételek, amelyek fényesítik, tisztítják a fogaidat természetes úton. Látványos eredményeket érhetsz el azokkal az ételekkel, amelyek le-súrolják a foltokat a fogaidról, és ragyogóan fehéren is tartják őket. Az úgynevezett „fog-tisztító ételek” a következők:

A ropogós gyümölcsök és zöldségek

Az alma, körte, répa, zeller nagyszerűek a fogkő eltávolítására, a fogaid és az ínyed tisztítására. Rosttartalmuk a megnövekedett nyáltermeléssel kombinálva segít az ételmaradékok és az elszíneződést okozó baktériu-

mok eltávolításában, ami védi a szájüreget tisztaságát.

Sajt

Jó hír a sajtímádók számára! A sajtok olyan típusú tejsavat tartalmaznak, amelyek azonnali segítséget nyújtanak az intenzív fogszuvasodás ellen.

Citromlé

A citromléről közismert, hogy világosítja a haját, de az már kevésbé, hogy a fogakat is fehériti. Keverj össze egy teáskanálnyi citromlevet egy csipet sóval vagy szóda-bikarbónával, és dörzsöld be vele a fogaid! Ha bírod, természetesen rácsálhatsz csak citromot magában is. Vigyázz azonban, mert túl sok citromlé túl sokszor használva érzékennyé teheti a fogaid, károsíthatja a fogzománcot!

Narancshéj

A narancshéj belső oldala nagyszerű fogfehérítő. Egyszerűen csak dörzsöld át vele a fogaidat, hogy fényesebbek legyenek!

Szódabikarbóna

A legtöbb fogkrém tartalmaz szódabikarbónát, de önmagában is használható a fogak fehéritésére. Keverd össze vízzel, és dörzsöld át vele a fogaid! Öblöges alaposan utána!

Mi van a gyümölcsleves dobozban?

A legtöbbben, ha meglátják a „gyümölcsleves” feliratot, alából úgy vélik, hogy egészséges terméket vesznek, ráadásul praktikus és többféle méretű csomagolásban. Sajnos ez nem minden esetben igaz. Itt van például két összetevő, amelyek távol állnak az egészséges fogalmától, de mégis gyakorta találhatók az innivalókban:

- Hozzáadott édesítőszer. A magas fruktóztartalmú kukoricaszirup (HFCS) az egyik leggyakoribb édesítőszer. Bonyolult vegyi eljárással készül, valamint génmó-

dosított termékből állítják elő. Egy olyan kombináció, aminek hosszú távú hatásai még ismeretlenek, de nem sok jót sejtetnek. Ráadásul egy sor kedvezőtlen egészségügyi hatással hozták kapcsolatba a hozzáadott cukrot és más édesítőszereket: elhízás, fogszuvasodás, tápanyagszegény étrend kialakulása és mások.

- Mesterséges színezékek. Több tanulmány is bizonyította, hogy a szintetikus étel-színezékek bizonyos viselkedésszerű zavart és hiperaktivitást okoztak.

Mit lehet tenni?

- Nézd meg az összetevőket! Keresd a 100%-os gyümölcstartalmú termékeket, lehetőleg természetes összetevőkkel és adalékokkal, kísérletezz más-más márkákkal és termékekkel. Rengeteg alternatív termék kapható ma már, és igen széles választékban a szupermarketek polcain.

- Sajnos előfordul, hogy káros anyagok oldódnak bele az ételbe-italba az egyes csomagolóanyagokból. Válassz olyan csomagolású terméket, mely újrahasznosítható vagy visszaváltható! Vegyél inkább kevesebb, de nagyobb kiserelésű terméket a sok kicsi helyett!

Hogyan beszélj az osztályban, ha szégyenlős vagy?

Kényelmetlenül érzed magad, amikor az osztálytársak előtt kell beszélned? Akár hiszed, akár nem, mint minden más képesség, ez is fejleszthető.

Jelentkezz, ha tudod a választ!

Jobb, ha felteszed a kezed akkor, amikor tudod a választ, mint ha később felszólítanak, amikor nem tudod, hogy miről van szó. Cselekedj előbb, amikor helyes választ tudsz adni, így elkerülheted, hogy a tanár felszólítson később!

Ne törődj vele!

Még ha rossz is a válaszod, nem probléma. Legtöbbször az iskolatársaid is ugyanúgy össze vannak zavarodva, ahogy te. Ha pedig kigúnyolnak a válaszod miatt, ne törődj velük!

Kapaszkodj egy barátodba!

Amikor jelentkezel, ne gondold a tömeget, mert attól csak még jobban fogsz aggódni. Ha van egy barátod az osztályban, nézz rá, miközben beszélsz. Ha úgy viselkedsz, mintha csak a barátoddal vitatnál meg valamit, akkor kevésbé lesz le ideges.

Figyelj másokra!

Senki sem tökéletes. Figyeld meg az osztálytársaidat, hogy milyen gyakran használnak helytelen szavakat, vagy mondanak rossz választ! Ők is csak olyanok, mint te.

Készülj fel előre!

Ha nem tudsz összpontosítani, akkor jegyzetelj az órán, vagy írd le, hogy mit szeretnél majd mondani! Ez segít összerendezni a gondolataidat.

Beszélj a tanárral!

A tanároknak nem az a céljuk, hogy tönkretessék az életedet. Ha kényelmetlenül érzed magad az osztályban, beszélj erről a tanárral, és meglátod, biztosan van más módja is annak, hogy részt vegyél az órán. Talán felajánl alternatív feladatokat, így nem kell annyiszor beszélned.

Ha kényelmetlenül érzed magad, amikor beszélni kell az osztály előtt, akkor érdemes lenne apránként hozzászoknod a nyilvános szerepléshez, hiszen ezt a későbbi évek során sem fogod tudni teljesen elkerülni.

Hogyan védjük házi kedvenceinket a hideg időben?

A fagyos időjárást jó esetben egy fűtött szobában alig érzékeljük. A kertben tartott kutyusoknak azonban ez nem egyszerű időszak. Az emberek még csak-csak megoldják a gondjaikat, de mi a teendő ilyenkor házi kedvencekkel?

Azok a kutyák, amelyek nagy bundával rendelkeznek (kaukázusi juhász, bernáthegyi, komondor), jól tűrik a hideget. A szőrszálak között megrekedt levegő és a bőr alatt az ősz

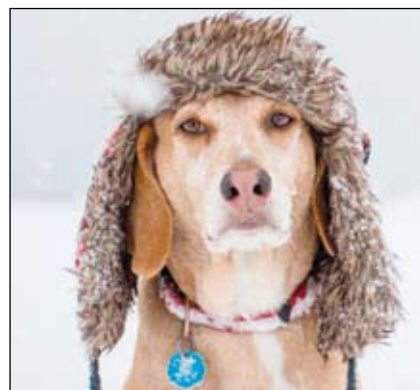
folymán lerakódott zsír jó hőszigetelő képességű. Fontos azonban, hogy a bunda ne ázzon, ne nedvesedjen át, mert akkor az már elveszti hőszigetelő képességét, és az állat megfázik. A rövid szőrű kutyák nem bírják a nagy hideget, ezért őket célszerű fűtött, de legalább fedett helyiségbe vinni.

A kutya testhőmérséklete magasabb, mint az emberé (38-39 Celsius-fok). Ha ez az érték a hőszabályozó rendszer zavara miatt 30 fok alá csökken, hamar bekövetkezik a kihűlés, és az elhullás. Szerencsésebb esetben állataink csak megfáznak.

Némelyikük előszeretettel kóstolja meg a havat, és azt minden tiltó szó ellenére csemegeként fogyasztja el, ami viszont nem tesz jót a manduláknak. Azok megduzzadnak, bepirosodnak, és az állatnak nyelési nehézséget okoznak. A betegség esetenként hányással is jár, a fő tünet azonban a láz, a bágyadtság, az elesettség, az étvágytalanság, a köhögés, az orrfolyás és a légúti tünetek. Ha ilyet észlelünk, minél előbb forduljunk állatorvoshoz!

Legyen otthon tartalék enivaló!

Fontos, hogy mindig legyen otthon tartalék enivaló, amelyet szükség esetén fel tudunk használni. Megtörténhet, hogy a havazás miatt nem tudunk eljutni a boltba, ilyenkor jól jönnek az előre kiporciózott kutyaeledelek.

Azonban még ebben az esetben is gondosan ügyeljünk a szavatossági időpontokra, mert a lejárt élelmiszer többet árthat, mint amennyit használ.

Kutyalábtörlés

A járdákat és az utakat homokkal, sóval szórják fel a köztisztasági gépek. A só azonban nagyon hamar kimarja állataink lábát, ami az ujjak közötti bőrterület kifejezett gyulladással és bepirosodással jár. Ők a terület nyalogatásával igyekeznek ezen enyhíteni. A fokozott fájdalom miatt gyakran sántikálás lesz a dolog vége. Ez azonban nem izületi probléma, hanem a fájdalom miatti tehermentesítés következménye, a fájó, égő, sebes lábára az állatok ugyanis nem szívesen állnak rá. Megelőzősképpen kerüljük el a sózott utakat, ha módunkban áll, sétáljunk inkább az erdőben, ligetekben, illetve minden sétáltatás után nedves ruhával töröljük meg kutyánk lábát!

Miért jó a tej?

A tej – legyen az tehéntej, szójatej vagy akár mandulatej – nélkülözhetetlen a szervezet egészséges működéséhez. Rengeteg kalciumot tartalmaz egyetlen pohárnyi belőle, emellett a tehéntej kiváló proteinforrás is.

A tejtívás a hosszú élet titka?

A tejtívók bizonyítottan tovább élnek, mint a tejterméket mellőző társaik. Sokan elha-

nyagolják a tejtívást, pedig bizonyított, hogy a rendszeres tejfogyasztás csökkentheti a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának esélyét. Ha nem is mindennap, de igyekezzünk legalább hetente tejet inni, vagy tejterméket enni.

Sportolás utáni csemege

Egy kutatás szerint azok a sportolók, akik tejet vagy kakaót ittak (energiaitalok és sporti-

talok helyett), sokkal jobban teljesítettek, és nem fáradtak el olyan könnyen.

Égészséges fogak

A tej bizonyítottan erősíti a fogakat. A benne található D-vitamin és kalcium hozzájárul az egészséges fogakhoz és csontokhoz.

Allergiás vagy?

Akkor nem vagy egyedül. A laktózérzékenység gyakoribb, mint gondolnád. A tehéntejet rengeteg alternatívával tudod helyettesíteni. Próbáltad már a mandulatejet? Vagy a rizsitalt? Bármit is választasz, olvasd mindig el a címkét! Van olyan tejféle, ami sokkal több cukrot és kalóriát tartalmaz, mint a hagyományos tehén- vagy kecsketej, de olyan is, amely kitűnő helyettesítője lehet.

Süsd meg!

A tej felhasználásának egyik legfinomabb módja, ha sütemények sütéséhez használod fel. Gofrik, muffinok és még rengeteg hasonló finomság készülhet tejtermékekből.

Ha nem szereted a tejet

Igyekezz pótolni a benne található vitamint és kalciumot! Egyél például egy nagy pohár natúr joghurtot müzslivel!

REJTVÉNY

1	2		3	4	5		6	7	8	
9		☀	10			☀	11			
12						13			☀	
14		☀	15				☀	16	17	
	☀	18					19	☀	20	
21	22		☀	23		☀	24	25		☀
26		☀	27	☀	☀	28				29
30		31		32	33		☀	34		
							☀		☀	

Keresztrejtvény

- Ebbe ne üljön bele! - szól rá a teremőr a múzeumban Kovácsra.

- Ez XIV. Lajos széke.

- ...

(A választ megtudod a rejtvényből.)

Vízszintes sorok: 1. A csattanó első része, 9. Mese kezdete, 10. Apáca angolul, 11. Füzet, 12. Fővárosa Buenos Aires, 14. Jogar eleje, 15. A te tulajdonod, 16. Sok betűi, 18. A befejezés után, 20. Betű kiejtve, 21. Nem ül, 23. Részvénytársaság, 24. Az arc része (ék. f.), 26. Morzejel, 28. Egyházi méltóság, 30. Régi szűrőfegyver, 34. Mennyei.

Függőleges sorok: 2. Légi görögül, 3. Női név, 4. Ifjúsági (bajnokság), 5. Gőgös, 6. A. I. N., 7. Szerbül sugár, 8. AAAA, 13. Női név, 17. Had, 18. A végén elavul, 19. ...cső (mikroszkóp), 22. Bánati paraszt, szerbül, 25. Srég betűi, 27. Bán betűi, 28. Kis Hédi, 29. Kicsi, 31. Amerícium, 32. Kábel egyneműi, 33. Hangtalan Erik.

Betűrejtvények

1
SS

2
!MS

3
DEB
CS
A
A

4
T
Ü
M

Skandináv rejtvény (1.)

Rejtvényünkben annak az egyházfőnek a nevét találd, aki 1582-ben megreformálta a Julianus-naptárt, és bevezette a szökőévet.

	FŐVÁROS A BALKÁN-FÉLSZIGETEN	HÍM SZARVASMARHA	NŐI NÉV	HANGTALAN RIGÓK	RÉGI BÚTOR-DARAB	PER BETŰI		
	10	GÖRÖG BETŰ	KALAPOS NÖVÉNY	KORONG KÖZEPEN	EZ	ANGOL IGEN (ÉK. F.)		
MÓRICZ ZS. REGÉNYE					FORDÍTVA SZÖRME			
KOZÁK PARANCSNOK					KÜLÖNBÖZIK		NÉVELŐ	
					TEMPUS		ÓDON	
MOHAMEDÁN PAP	MOZGO BARNABÓRÚ NÉP	NÁTRIUM	BETÉTI TÁRSASÁG	LAKOMA		ZÉRÓ		DÉL
		ÚJVIDÉK	ÉLETÉT VÉGIGÉLI	ÁLLÓKÉP		NÉMETH JÁNOS		
ÉGI ELEDEL			LADA BETŰI		BELGRÁDI HETILAP		500	
NAGYOBB TELEPÜLÉS			AROMÁJA		LEN BETŰI		ÁZSIAI SZARVASMARHA	
			HANGTALANUL SIET (ÉK. F.)	ÉNEKELT SZÖCSKA	AZ ING RÉSZE			IGEN SZERBÜL
			KÉN		MANGÁN			
EBBŐL LESZ A NÖVÉNY		SZÉL EREJÉVEL					JUTTAT	
		ÓRÓL KELET					OXIGÉN	
	SZÉPTEVÉS		LENDÜLET		MESSZIRE		OROSZ FOLYÓ	

Hogyan védjem meg magam?

Még ha ellenezzük is az agresszív sportokat, be kell látni, hogy adódnak helyzetek, amikor igenis szükség van az önvédelemre, az erőre, az ügyességre, fiúknak, lányoknak egyaránt. Ezért ajánljuk figyelmetekbe az alábbi összefoglalót!

A harcművészet és a küzdősport között van különbség. A harcművészetben nem a győzelem számít, hanem az, hogy annak üzése milyen formában, mennyire „művészien” zajlik. A harcművész az ember ősi védekező és támadó ösztöneit használja fel és ötvözi művészi elemekkel. *Ismertebb harcművészeti ágak: Brazil Jiu-Jitsu/Gracie Jiu-Jitsu, Capoeira, Aikido, Kendo, Taekwondo, Szumó, Shaolin Kungfu, Tai Chi.* A küzdősport letisztult forma, nem tartalmaz kulturális vonásokat, és csak a testi értelemben vett harcot fejleszti. Itt nem a művészi érték számít, hanem a verseny, a győzelem, a hatékony védelem és támadás a szabályok betartásával. *Idesorolható a birkózás, a cselgáncs, az ökölvívás, a pankráció, a thai boks, a defendo.*

Tai Chi

A keleti harcművészetek közül talán a tai chi az, ami a legnagyobb népszerűségnek örvend. Jó oldala, hogy a lényege nem az erőszak, nem hiába nevezik harcművészetnek. Sokan egyfajta jógához, meditációhoz hasonlítják, hiszen célja a test, a lélek és az elme harmóniájának megteremtése. Folytonos, hullámzó mozdulatok és könnyedség jellemzi, olyan, mint egy tánc, és érdekessége, hogy nem támadásra tanít, hanem pusztán védekezésre. Különösen jó idősebbeknek is, hiszen a gyakorlatok nem megerőltetőek, mozdulatai lassúak.

Nindzsucu

Ha olyan önvédelmi sportot keresel, ami a küzdés, verekedés elsajátításán kívül az elmére is hatással van, akkor a nindzsucu ideális választás lehet. Ez a nindzsa és szamuráj hagyományokra építő sport a tai chitől annyiban különbözik, hogy ez esetben akár tárgyakat is lehet használni a közelharc esetén, ráadásul minden mozdulat, gyakorlat személyre szabott. A nindzsucu nem csupán harcművészet, ennél lényegesen sokoldalúbb, ugyanis segítségével megtanulhatóak a rejtőzködés és a lopakodás alapjai is, valamint

az is, hogyan lehet a legjobban összezavarni a támadót. A cél nem a küzdés, hanem inkább a harc elkerülése, kivédése, na és persze önmarc és félelmeink legyőzése.

Aikido

Az aikido hagyományos japán harcművészetre épülő sport, nem küzdősport, melyet Ueshiba Morihei alapított a XX. század derekán. Ahogy a többi keleti mozgásformánál, itt is nagy hangsúlyt fektetnek a mentális edzésre, aminek következtében nyugodtabbá, harmonikusabbá válhatunk. Az aikidóval lényegesen fejlődik az ember helyzetfelismerési képessége, így csökken

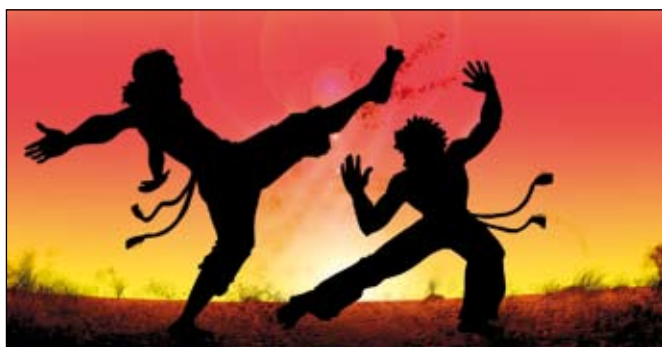
a reakcióideje is. Az edzések során megtanulhatjuk, hogyan védjük ki a leggyorsabban és a leghatásosabban a támadásokat, akár pusztán kézzel – vagy lábbal, testtel stb. –, vagy pedig valamilyen eszközzel. Fontos azonban tudni, hogy ennek a harcművészetnek sem a másik megtámadása a lényege, hanem főleg a védekezés (bár természetesen vannak olyan szituációk, amikor ez nem elég, így támadó gyakorlatokat is kell sajátítani benne). A cél tehát a támadó erejének semlegesítése.

Capoeira

Kétségkívül a legbarátságosabb és leghangulatosabb a capoeira. Azért más, mint a többi küzdősport/harcművészet, mert zenére gyakorolják a követőt, sőt, a capoeira tánc mögé rejtik a küzdésre alkalmas technikáit. Ha már csak az alaplépést követed egy edzésen át, az is nagyon keményen megdolgoztatja a hát és a comb izmait. Sok benne a kézen, illetve fejen állva végzett technika, a rúgások és az akrobatikus elemek. Ez a sport fejleszti az állóképességet, a test minden izmát – és komolyabb hangsúlyt kapnak a hátizmok – valamint az ügyességet, egyensúlyérzékét, ritmusérzékét.

Tudod-e?

A harcművészetek bölcsője Ázsia. Megalapításuk a korai kínai és indiai harcművészetek keveredésével magyarázható az i. e. 6 századtól, mikor kiterjedt kereskedelem folyt a népek között a Selyemút beutazásával. Nagy valószínűséggel a shaolin kung-fu szerteágazó alapját alkotja szinte kivétel nélkül a ma létező összes harcművészetnek.

Capoeira

Tai Chi

- Anyu, mi az a tradíció?
- Ami apáról fiúra száll...
- Értem. Akkor a télikabátom is tradíció?

***

- Apa, télen nem nőnek az almák?
- Nem, fiacskám. Télen csak az áruk nő!

***

- Apu! A győzelem istennője miért volt nő?
- Majd megérted, ha megnősülsz, kisfiam.

***

- Apu! Mit szólnál, ha a születésnapodra kapnál tőlem egy új kulcstartót?
- Kedves volna tőled, de egy jó bizonyítványnak jobban örülnék.
- Késő! A kulcstartó már megvan.

***

- Apu! Sok pénzt spóroltam meg neked.
- Hogyan?
- Az ideai tankönyveim jók lesznek jövőre is.

***

- Aztán tudod-e, Vicuska, hogy kistestvéred lesz? - kérdezi a nagymama a kisunokájától. Vicuska lelkesedve szalad át a szülei szobájába, és megkérdezi:

- Hol van a kistestvérem?
- Itt a hasamban - feleli az anyukája.

- Vicuska bánatosan megy vissza a nagyihoz:
- Mégsem lesz kistestvérem, nagyi. Az anyu megette...

***

- Ejnye, szomszéd! Miért veri olyan rettenesen azt a szegény gyereket?
- Tudja, a fiam holnap kapja meg a bizonyítványát, de nekem ma el kell utaznom.

***

- Mama! - mondja a rosszcsont Pistike. Emlékszel, mennyire féltetted mindig azt a padlózát a hálószobátokban?

- Igen, persze, hogy emlékszem!
- Mostantól nem kell agódnod!

***

- Engem nagyon szeret az anyukám!
- Honnan tudod?
- Onnan, hogy a papámat már négyszer le-cserélte, de engem még soha.

***

- Ernőke! Mit csináltál az új sapkáddal, hogy olyan piszkos és gyűrött?
- A gyerekek elvették, és futballozni kezdtek velem.
- Te meg csak álltál, és nézted?
- Nem anyu. Én voltam a kapus...

***

- Gergő! Két p-vel írtad az epret! Töröld le az egyiket! - mondja a tanár.
- A kis Gergely tanácstalanul áll a tábla előtt.
- Melyiket?

***

- Lacika! Arkhimédész törvényéből foglak feletetni. Mi történik, ha az ember belép egy vízzel teli kádba?
- Azonnal csengeni kezd a telefon.

***

- Pistike! A városból B városba 5 óra alatt ér a vonat, nem pedig 3 óra alatt, mint ahogy te számoltad!
- Gondolhattam volna... a vonatok mindig késnek pár órát...

***

- Móricka, mondd, mi szeretnél lenni, ha nagy leszel?
- Télen medve, nyáron tanár.

***

- A maga fia elég régóta nem jár iskolába.
- Nem létezik, hisz minden reggel elkísérem!
- Elhiszem, de a tanítás délután van!

***

- Milyen ige a ver? Cselekvő vagy szenvedő? - kérdezi a tanár úr Pistikétől.
- A tanár úrnak cselekvő, nekem pedig szenvedő...

***

- A tanár visszaadja a kis Pistike kijavított dolgozatát. A fiúcska átnézi a piros színnel teli dolgozatát, majd megkérdi a tanárt:
- Tanár bácsi! Mit tetszett ideírni pirossal az osztályzat mellé?
- Az áll ott, hogy írj olvashatóbban!

***

- Pistikét az iskolában felszólítja a tanárnő:
- Pistike, ha a nagymamád félbevág egy szelet húst, mennyi lesz belőle?
- Kettő - feleli Pistike.
- Remek! És ha azt is félbevágja?
- Négy.
- Kitűnő. És ha azt is?
- Nyolc.
- Igen. És ha még azt is félbevágja?
- Fasírt!

***

Tévedni a diáknak is szabad?

- II. József Mária és Terézia fia volt.
- Amikor kitört a Vezúv, pompája teljesen elpusztult.
- A valós szám az, amelyik tényleg annyi, amennyi.
- Trójában falovakkal oldották meg a tömegközlekedést.
- Az Árpád-ház nem sokáig volt üres, mert az Anjouk rögtön beköltöztek.
- A baktériumokról: Van mikroszkopikus, ami kicsit nagyobb, mint ami mikroszkóppal látható.
- A görög ábécé kezdete: alfa, béta, céda...
- A fecske egy költöző madár, olyan, mint a gólya, csak sokkal kisebb, és nem hasonlít rá.
- Barbarossa seregében kitört a pestis, ami elől maga a király is csak álruhában tudott menekülni.
- Bombay éghajlata olyan egészségtelen, hogy a lakosai máshol laknak.

- Eötvös József többek között Budán született.
- A Magna Charta Libertatum kimondta, hogy ugyanazért a bűnért senkit sem lehet kétszer megölni.
- Az éhenhalt sereg kitakarodott az országból.
- Az őserdő olyan terület, ahová emberi kéz még nem tette be a lábát.
- Szulejmánt a szigeti ostromnál megölték, ezért egyelőre felhagyott azzal a szándékával, hogy Magyarországot meghódítsa.
- Szegény, árva kislány volt Marika, sem apja, sem anyja, a nagynénje is csak úgy könyörületből hozta a világra.
- A macska igen szívós állat, mert ha agyonverik, még sokáig él, mielőtt megdögölne.
- A magyar vitézek többnyire nem éltek haláluk napjáig, mert már előbb elesetek.

Találd ki!

Úton megyen, nem poroz,
Vízen megyen, nem csobog,
Nádon megyen, nem suhog,
Sáson megyen, nem susog,
Eső éri, nem ázik,
Ha fagy éri, nem fázik.
Mi az?

* * *

Mikor fekszel, ő akkor kél.
Egyszer egész, máskor csak fél.
Nincsen tüze, mégis lámpás,
A vándornak szinte áldás.
Mi az?

* * *

Mindig volt és mindig lesz,
de öthetes sose lesz.
Mi az?

Hiányzó név

Következő játékunk minden mondatában egy név beírásával olvashatóvá válik a szöveg. Melyek a hiányzó nevek?

(Példa: Vannak furCSA BABonák is.)

Néha a s_____n furcsa.

Ezt a kari_____n levágnám.

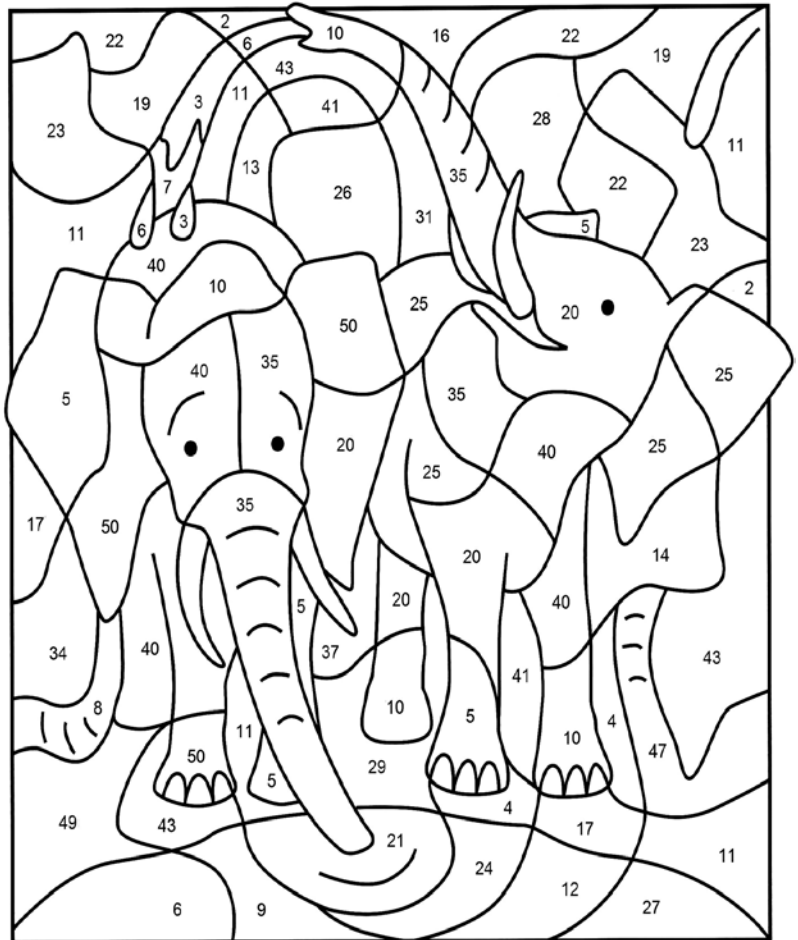
A koc_____sok a rakomány.

(Néha a SORS OLVÁN furcsa.
Ezt a kariMÁT En levágnám.
A kocSIMON sok a rakomány.)

Hiányzó név:

Találd ki: napsgár, hold, hold

Megoldás

Feladatod a következő:

Az üres mezőt hagyd fehéren! Színezd világoskékre azokat a mezőket, amelyekben a 3 valamelyik szorzatát találd! Az 5-ös szorzótábla számait tartalmazó mezők legyenek szürkék, a többi mezőt színezd narancssárgára!

REJTÉLY

Táncos trükk

Michael Jackson több olyan táncmozdulatot hagyott maga után, amely örökre összefonódott a nevével. Ezek közül a legrejtélyesebb az antigravitáció néven elhíresült mozdulat, amelyet a Smooth Criminal című szám videójában láttunk először. Michael a táncosaival együtt, szinte vigyázállásban, képtelen módon, messze a súlypontján túl előrehajolt, majd újra kiegyenesedett. Sokféle tipp volt arra, hogyan is csinálta ezt a mozdulatot, amely rendszeresen szerepelt a koncertjein is.

Nem ő találta fel a mozdulatot, hiszen már némafilmekben is látható volt. De ő dolgozott ki egy olyan módszert, amelyet tánc közben is könnyedén lehetett alkalmazni. A profik számára valószínűleg nem titok egy ilyen mozdulat, de az átlag ember tátott szájjal nézi. Hogy miért nem csinálta más is, annak egyszerű az oka.

A cipő sarkában egy acélból készült, V alakú lemezt helyeztek el. Ezzel csusszantak rá a színpad deszkájából kiálló csavarra. Ez a csavar a cipő talpát sorosan a padlón tartotta. A magas szárú cipőben ezek után, ha nem is könnyedén, de meg lehetett csinálni a lehetetlennek tűnő mutatványt.

Az ősi jóslat beteljesül

Acsantavéri Hunyadi János iskola diákjai is hetekig várták és erejüket bevetve készülődtek a karácsony ünnepére, hogy mosolyt csalhassanak az emberek arcára, békét és szeretetet lopjanak sokak szívébe. A diáksereg december 23-án bevonult a falu templomába, és egy csodás műsorral örvendeztette meg a falubelieket – tudósít bennünket az iskola.

Barna Liliána, iskolánk dalos pacsirtája gyönyörű hangjával már a lelegején letaglózta a hallgatókat. Karácsonyi versek és a végzős tanulók jókívánságai következtek. A tanári kart **Bakos Árpád** és **Szedlár Barna Rózsa** képviselte két csodálatos karácsonyi énekkel, majd az iskolakórus ajkáról szebbnél szebb karácsonyi dalok csendültek fel. Végezetül a tanulók egy csoportja az Az ősi jóslat beteljesül című dallal köszöntötte az ünnepre készülöket.

A rendezvényen jelen volt **Maglai Jenő**, Szabadka polgármestere. **Petkovics Márta** és

Dudás Károly a Magyar Nemzeti Tanács képviselőjében könyvcsomagot ajándékoztak az iskolának, melyet jelképesen egy elsős kisdíák vett át. **Szedlár Erika** igazgató is köszöntötte az egybegyűlteket. Az alkalomhoz méltóan a szeretet és a megbékélés fontosságára hívta fel

a figyelmet. Végezetül **Utcai Róbert** atya beszélt a szeretet erejéről, mint mondta:

– Nyissunk ajtót karácsonykor azoknak, akiknek erre a legnagyobb szükségük van. Ne feledjük el, a segítség nemcsak anyagiakban, de gesztusokban is megnyilvánulhat!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Az első félévből két nyereménykérdés megfejtését hoztuk át az új esztendőbe. A 38. számunk (december 10.) 34. oldalán közzétett fotón a Palicsi Állatkert bejárata látható, melyet annyira egyedien és szépen alakítottak ki, hogy nagyon sokan ráismertetek. Sok helyes választ küldtetek címünkre, ami azt is bizonyítja, hogy jártatok már ezen a különleges észak-bácskai helyen. A virágszoborként is értelmezhető kompozíció felismeréséért a **péterrévei Körtvélyesi Kittit**, a Samu Mihály iskola hetedikesét jutalmaztuk.

A 39-40. számunk nyereménykérdése sem bizonyult nehéznek. Szabadkát ékesíti az a csodaszép részlettel díszített épület, melynek felvételét a 66. oldalán láthattatok. Hasonló épületek találhatók Vajdaságban, valamennyi a szecesszió stílusában készült. Az általunk közölt Raichlepalota ezek közül is kiemelkedik, valóban csodaszép. A helyes választ adók közül a szerencse a **kispiaci Farkas Anettre**, a horgosi Kárász Karolina Általános Iskola kispiaci Móricz Zsigmond kihelyezett tagozatának ötödikesére mosolygott.

Mindkét nyertesnek gratulálunk, könyvjutalmukat február elején postázzuk.

Nyereményjátékunk folytatódik ebben a félévben is. Kérdésünk a következő: Mely állat kicsinyei lehetnek a felvételen látható cuki apróságok? Kicsit segítünk azzal, hogy eláruljuk, egy magyarországi (Gyöngyös) állatkertben látták meg a napvilágot. A megfejtést küldjétek el mielőbb a címünkre! **Jelentkezéseket január 26-áig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.com e-mail címen.** A beküldők figyelmét felhívjuk, nevük mellett tüntessék fel osztályuk, iskolájuk, lakhelyük nevét és címét. Köszönjük!

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

69 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Viktor Rajnai Anita** ■ Állandó munkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/475-400-8 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belső kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com